

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
POWIATOWEGO CENTRUM
POMOCY RODZINIE
W TARNOWSKICH GÓRACH
ZA ROK 2012**

Tarnowskie Góry, marzec 2013 rok

Spis treści

I.OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ.....	4
1.Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.....	4
1.1.Rodziny zastępcze.....	5
1.1.1.Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych.....	5
1.1.2.Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych.....	5
1.1.3.Dobór rodziny zastępczej dla dziecka.....	6
1.1.4.Plan pomocy dziecku.....	7
1.1.5.Przyznane świadczenia.....	7
1.1.6.Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę.....	12
1.1.7.Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.....	15
1.1.8.Przysposobienie.....	15
1.1.9.Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych.....	16
1.1.10.Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych.....	17
1.1.11.Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.....	20
1.2.Placówki opiekuńczo- wychowawcze.....	20
1.2.1.Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.....	21
1.2.2.Dzieci pochodzące z terenu Powiatu umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem.....	24
2.Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.....	27
3.Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej ponoszona przez rodziców biologicznych.....	28
4.Usamodzielnienia.....	30
4.1.Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	33
4.2.Pomoc pieniężna na usamodzielnienie.....	33
4.3.Pomoc na zagospodarowanie.....	34
4.4.Pomoc w integracji ze środowiskiem młodzieży mającej trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej.....	34
5.Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej.....	35
6.Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami.....	37
7.Poradnictwo specjalistyczne.....	39
7.1.Poradnictwo psychologiczne.....	39

7.2.Poradnictwo pedagogiczne.....	40
7.3.Poradnictwo socjalne.....	40
8.Program Przeciwdziałania Przemocy.....	41
8.1.Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.	41
8.2.Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.....	42
8.3.Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.....	43
9.Sprawozdawczość i statystyki.....	44
9.1.Statystyka dotycząca rodzin zastępczych.....	44
9.2.Świadczenia nienależnie pobrane.....	45
9.3.Sprawozdawczość.....	46
10.Informacja publiczna	47
11.Wykonanie wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2012r.....	48
II.POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM.....	49
1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych.....	49
1.1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych...52	
1.2. Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.....	54
1.3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.....	55
1.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.....	58
1.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej.....	61
1.6. Realizacja pilotażowego programu "Aktywny Samorząd".....	63
III.DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ.....	66
1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2012.....	67
2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej.....	68
3. Domy Pomocy Społecznej – stopień osiągnięcia standardu.....	68
IV.PROJEKT SYSTEMOWY „SKRZYDŁA POWIATU – ROZWÓJ I PROMOCJA AKTYWNEJ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU TARNOGÓRSKIEGO”.....	71
V.WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI.....	81
VI.POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ.....	82

I. OPIEKA NAD DZIECKIEM I RODZINĄ

1. Zapewnienie dziecku pieczy zastępczej w przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania przez rodziców.

Organizatorem pieczy zastępczej w Powiecie Tarnogórskim, zgodnie z Zarządzeniem Starosty Tarnogórskiego nr 112/2011 z dnia 23.12.2011 roku w sprawie wyznaczenia organizatora rodzinnej pieczy zastępczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego, jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach. Zgodnie z art. 76 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w PCPR powołano zespół ds. pieczy zastępczej, realizujący zadania w zakresie pieczy nałożone w/w ustawą. Zespół w okresie sprawozdawczym realizował swoje zadania zgodnie założeniami i celami wytyczonymi w „Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej Realizowanego w Powiecie Tarnogórskim w latach 2012 - 2014” przyjętego uchwałą nr XXVI/311/2012 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 sierpnia 2012 roku.

Zgodnie z art. 77 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodziny zastępcze Powiatu Tarnogórskiego zostały objęte opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej. Do jego zadań należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej,
- przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, planu pomocy dziecku,
- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

W 2012r. Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie w Tarnowskich Górach zatrudniało 4 koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, pod których opieką znajdowały się 94 rodziny zastępcze. Pozostałe rodziny były objęte opieką innych pracowników merytorycznych (specjaliści pracy socjalnej, pedagog, kierownik zespołu ds. pieczy zastępczej), realizujących te same zadania.

1.1. Rodziny zastępcze

1.1.1. Promowanie rodzinnych form opieki. Nabór kandydatów na rodziców zastępczych

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w ramach realizacji powyższych zadań podejmowało następujące formy aktywności:

- udzielanie informacji na temat idei rodzicielstwa zastępczego oraz wymogów formalnych do pełnienia tej funkcji osobom zainteresowanym tą formą opieki,
- zamieszczanie na stronie internetowej PCPR informacji dot. rodzicielstwa zastępczego (www.pcpr.tarnogorski.pl),
- udział w konferencji pt. „Rodzina fundamentem” organizowanej przez ROPS Kraków, podczas której przedstawiono organizację pieczy zastępczej w Powiecie Tarnogórskim.

1.1.2. Szkolenie kandydatów na rodziców zastępczych

W 2012 r. przeprowadzono jedną pełną edycję szkolenia dla kandydatów na rodziców zastępczych oraz w grudniu rozpoczęto drugą edycję. Szkolenie (12 sesji) prowadzili pracownicy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie - trenerzy programu „PRIDE Rodzinna opieka zastępcza/adopcja”. Program szkoleniowy uwzględniał elementy prawa rodzinnego, pedagogiki, psychologii rozwojowej i wychowawczej, wiedzę i umiejętności rozpoznawania sytuacji rodzinnej dziecka oraz jej oceny, doskonalenie umiejętności opiekuńczych, umiejętności radzenia sobie z trudnościami wychowawczymi oraz

związanymi z kompensacją opóźnień rozwojowych dziecka, wiedzę o uzależnieniach, zagadnienia organizacji opieki nad dzieckiem i możliwości uzyskania wsparcia w wychowywaniu dzieci, zasady finansowania rodzin zastępczych, informacje o zadaniach, kompetencjach PCPR.

W trakcie szkolenia sprawdzano także, czy kandydaci spełniają wymogi formalno – prawne określone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W okresie sprawozdawczym do szkolenia przystąpiło 18 osób (9 rodzin), wszystkie rodziny ukończyły szkolenie, otrzymały stosowne zaświadczenia o jego ukończeniu, 7 rodzin otrzymało kwalifikacje do pełnienia funkcji rodziny zastępczej niezawodowej. Dwie rodziny zostały przekazane do ościennego powiatu, w celu wydania im kwalifikacji zgodnie z właściwością miejsca zamieszkania. Dodatkowo wydano dwa zaświadczenia kwalifikacyjne dla rodzin wyszkolonych w końcówce 2011 roku.

Drugą edycję szkolenia rozpoczęło 8 rodzin - 13 osób, z tego cztery rodziny wychowują już dzieci w ramach rodziny zastępczej, które do ukończenia szkolenia zostały zobowiązane przez Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach.

W ramach szkolenia trenerzy przeprowadzili 18 konsultacji w miejscu zamieszkania kandydatów na rodziny zastępcze. Konsultacje miały na celu indywidualną analizę sytuacji rodzinnej kandydatów, posiadanych przez nich kategorii kompetencji, omówienie ewentualnych wątpliwości rodziny. Ponadto sprawdzano warunki lokalowe i sanitarne ważne z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa dzieci.

Przeprowadzono także badania psychologiczno - pedagogiczne dla kandydatów, wydano 10 opinii psychologiczno – pedagogicznych potwierdzających posiadanie przez kandydatów odpowiednich predyspozycji osobowościowych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

1.1.3. Dobór rodziny zastępczej dla dziecka

Przy doborze rodziny zastępczej dla dziecka uwzględniano w szczególności:

- przygotowanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej (informacje zgromadzone podczas szkolenia),

- predyspozycje kandydatów i ich doświadczenie w pracy z dziećmi,
- informacje pozwalające na ocenę funkcjonowania kandydatów w środowisku lokalnym,
- warunki mieszkaniowe kandydatów,
- odpowiednią różnicę wieku między kandydatami do pełnienia funkcji rodziny zastępczej a dzieckiem,
- poziom rozwoju i sprawności dziecka, wymagania w zakresie pomocy profilaktyczno – wychowawczej lub resocjalizacyjnej oraz możliwość zaspokajania potrzeb dziecka,
- zasadę nierozłączania rodzeństwa,
- opinię wyrażoną przez dziecko.

W 2012 r. PCPR dokonał doboru rodzin zastępczych dla 14 dzieci.

Dodatkowo zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego sąd przed umieszczeniem dziecka w pieczy zastępczej zasięga opinii właściwego PCPR o kandydatach. W okresie sprawozdawczym przekazano do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach 15 takich opinii dotyczących rodzin, które nie były szkolone przez PCPR w Tarnowskich Górach.

1.1.4. Plan pomocy dziecku

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy m.in. przygotowanie, we współpracy z asystentem rodziny i rodziną zastępczą planu pomocy dziecku. W okresie sprawozdawczym koordynatorzy oraz inni pracownicy merytoryczni przygotowali 23 plany pomocy dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej w 2012 r.

1.1.5. Przyznane świadczenia

Zgodnie z art. 226 ust. 4 obowiązującej od 1 stycznia 2012r. ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wszystkie dotychczasowe wydane decyzje w zakresie pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów

utrzymania dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych wygasły z dniem 31 marca 2012r. Konsekwencją tego była konieczność wydania dla wszystkich rodzin zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego nowych decyzji w oparciu o wspomnianą ustawę. Do głównych zmian wprowadzonych w zakresie świadczeń dla rodzin zastępczych przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należą:

- ujęcie świadczeń należnych rodzinie zastępczej w wspomnianej ustawie oznacza, iż od 1 stycznia 2012r. nie są to już świadczenia wypłacane na podstawie ustawy o pomocy społecznej,
- zmiana nazewnictwa świadczenia z „pomoc pieniężna na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej” na „świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej”,
- zmiana w zakresie typów rodzin zastępczych; przed 2012r. rodziny dzieliły się na spokrewnione (niezależnie od stopnia pokrewieństwa) i niespokrewnione (w ramach których ustalono 3 typy rodzin zawodowych); od stycznia 2012r. wprowadzono podział na rodziny spokrewnione, niezawodowe, zawodowe (w tym pełniące funkcję pogotowia rodzinnego i specjalistyczne) oraz rodzinne domy dziecka; jako rodziny zastępcze spokrewnione w art. 41 ust 2 ww. ustawy ustalono wyłącznie rodzeństwo oraz wstępnych (dziadkowie, pradiadkowie), w związku z tym wszystkie rodziny dotychczas spokrewnione tworzone przez krewnych z dalszej rodziny zostają uznane jako niezawodowe; zmiana taka w znacznym stopniu przekłada się na wysokość świadczeń należnych tym rodzinom,
- zmiana wysokości świadczeń należnych rodzinom zastępczym; od 2012r. roku spokrewnionym rodzinom zastępczym przysługuje 660zł miesięcznie a niezawodowym 1000zł miesięcznie. Wysokość świadczenia każdorazowo pomniejszana jest o kwotę nie wyższą niż 50% dochodu dziecka na który składają się wyłącznie otrzymywane alimenty, renta rodzinna oraz uposażenie. Świadczenie po pomniejszeniu nie może być niższe niż odpowiednio 132zł dla rodzin spokrewnionych oraz 200zł dla rodzin niezawodowych. Do świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej przysługuje ponadto dodatek z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności

lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności w kwocie 200zł miesięcznie oraz dodatek z tytułu sprawowania opieki nad dzieckiem umieszczonym w pieczy zastępczej na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich w kwocie 200zł.

W celu uniknięcia przez rodziny zastępczej utraty korzyści w związku z wprowadzeniem ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadzono przepisy przejściowe określone w art. 226. Zgodnie z wspomnianym przepisem wszystkie rodziny zastępcze utworzone przed 2012r. miały do 31 stycznia 2012r. możliwość wyboru przepisów na podstawie których chcą otrzymywać świadczenia tj. ustawa o pomocy społecznej lub ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rezygnacja z tej możliwości oznaczała wybór nowych przepisów.

Powyższe zmiany objęły również świadczenia dla rodzin zastępczych sprawujących opiekę nad osobami, które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej. Wysokość świadczeń została ustalona tak jak w przypadku dziecka w rodzinie zastępczej. W tym zakresie zmianie uległ okres na jaki może zostać przyznane świadczenie. Przed 2012r. wspomniane świadczenie przysługiwało wyłącznie do momentu ukończenia szkoły w której dziecko osiągnęło pełnoletność. Obecnie świadczenie to przysługuje do 25 roku życia w trakcie pobierania nauki przez osobę która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej.

W związku z wątpliwościami w zakresie zapisów w ustawie o wspieraniu i systemie pieczy zastępczej zwrócono się w 48 przypadkach do radcy prawnego PCPR z prośbą o interpretację. Ponadto w 4 przypadkach zwrócono się z zapytaniem do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej w Warszawie.

W związku z powyższym w 2012r. wydano 284 decyzje w sprawie przyznania świadczeń na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej. W tym 43 decyzje dotyczyły dzieci nowo przyjętych do rodzin zastępczych w 2012r. Ponadto wydano 30 decyzji w sprawie przyznania świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania osoby, która osiągnęła pełnoletność przebywając w rodzinie zastępczej. W tym 16 decyzji dotyczyło osób które osiągnęły pełnoletność po dniu 1 stycznia 2012r.

Zmiany wprowadzone przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie

pieczy zastępczej objęły również samo postępowanie administracyjne prowadzące do wydania decyzji danej rodzinie zastępczej. Od 1 stycznia 2012r. nie jest już wymagane sporządzenie z rodziną przez pracownika socjalnego wywiadu środowiskowego. Aktualnie większość danych niezbędnych do wydania decyzji administracyjnej rodzinie zastępczej zbierana jest na podstawie oświadczeń składanych pod odpowiedzialnością karną.

Rodzinom zastępczym które przyjęły pod opiekę dzieci w 2012r. przyznano 16 decyzjami jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka. W 15 przypadkach jednorazowa pomoc pokryta została w całości przez powiaty właściwe ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej. W 1 przypadku wypłacono świadczenie w kwocie 1000zł po uzyskaniu zgody Zarządu Powiatu w Tarnowskich Górach. W pozostałych 19 przypadkach odmówiono przyznania w/w świadczenia ze względu na brak środków finansowych na ten cel.

Z pośród pozostałych świadczeń o które mogą starać się rodziny zastępcze wydano następujące decyzje:

- w sprawie świadczeń na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem remontu wydano dwie – obie odmowne,
- w sprawie okresowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych wydano 4 decyzje z tego we wszystkich przypadkach kwota świadczenia pokryta została w całości przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej,
- w sprawie jednorazowego świadczenia na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych wydano 2 decyzje z tego w jednym przypadku kwota świadczenia pokryta została w całości przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej. W drugim przypadku wydano decyzję odmowną ze względu na brak środków finansowych na ten cel,
- w sprawie środków finansowych na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku domu jednorodzinnego wydano 12 decyzji. Z tego w 10

przypadkach wydano decyzje przyznające (dotyczące utrzymania lokalu w pojedynczym miesiącu), kwota świadczenia pokryta została w całości przez powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dzieci przed ich umieszczeniem w pierwszej formie opieki zastępczej. W pozostałych dwóch przypadkach wydano decyzje odmowne ze względu na brak środków finansowych na ten cel.

Zestawienie wydatków w ramach poszczególnych typów świadczeń zawarto w poniższej tabeli:

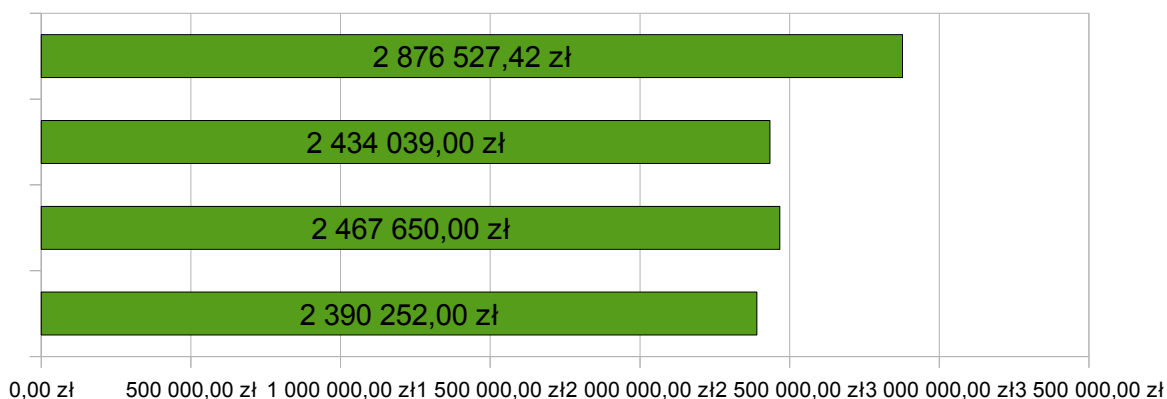
TABELA 1. ŚRODKI WYDATKOWANE NA ŚWIADCZENIA DLA RODZIN ZASTĘPCZYCH W 2012r.			
NAZWA UDZIELONEGO ŚWIADCZENIA	LICZBA OSÓB KTÓRYM DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KOSZT ŚWADCZEŃ
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej	284	3375	2 616 123,72
Świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania osoby która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej	30	212	211 188,53
Jednorazowe świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego do rodziny dziecka	12	16	16 350,00
Okresowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	4	24	12 000,00
Jednorazowe świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych	1	2	800,00
Środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego	1	10	20 065,17
OGÓŁEM	332	3639	2 876 527,42zł

Ponadto wydano:

- 2 decyzje wygaszające,
- 15 decyzji w sprawie zwrotu nienależnie pobranych świadczeń,
- 13 decyzji w sprawie odsetek od świadczeń nienależnie pobranych (wydanych w świetle art.92 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej),
- 80 decyzji zmieniających wysokość świadczeń należnych rodzinom zastępczym,
- 27 decyzji uchylających.

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie wydatków ponoszonych na świadczenia dla rodzin zastępczych w latach 2009 – 2012.

WYKRES 1. Zestawienie wydatków na świadczenia dla rodzin zastępczych w latach 2009 - 2012

1.1.6. Wydatki na opiekę i wychowanie dziecka ponoszone przez gminę

Obowiązująca od 1 stycznia 2012r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła w art. 191 ust. 9 na gminy obowiązek procentowego partycypowania w wydatkach na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej. Do wydatków tych zgodnie z art. 192 należy:

- świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka,
- dodatek do świadczenia na pokrycie kosztów utrzymania dziecka,

- dofinansowanie do wypoczynku dziecka,
- świadczenie na pokrycie niezbędnych wydatków związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka,
- świadczenie przyznane w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego lub innego zdarzenia mającego wpływ na jakość sprawowanej opieki,
- środki finansowe na pomoc na kontynuowanie nauki i usamodzielnienie,
- środki finansowe na utrzymanie lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub w którym jest prowadzony rodzinny dom dziecka, oraz środki finansowe związane ze zmianą tego lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego,
- świadczenie związane z remontem lokalu mieszkalnego w budynku wielorodzinnym lub domu jednorodzinnego, w którym zamieszkuje rodzina zastępcza zawodowa lub jest prowadzony rodzinny dom dziecka,
- wynagrodzenie wraz z pochodnymi od wynagrodzenia dla zawodowej rodziny zastępczej, prowadzącego rodzinny dom dziecka i osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka;
- świadczenia dla rodziny pomocowej.

Gminy ponoszą wspomniane wydatki w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej w wysokości 10%, w drugim roku w wysokości 30% a w trzecim i następnych latach w wysokości 50%. Powyższe przepisy dotyczą jednak wyłącznie dzieci umieszczonych po raz pierwszy w pieczy zastępczej po dniu 1 stycznia 2012r.

W stosunku do wszystkich dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej po 1 stycznia 2012r. pochodzących z terenu Powiatu Tarnogórskiego każdorazowo ustalano gminę właściwą ze względu na miejsce jego zamieszkania przed umieszczeniem w pieczy. Gminy po potwierdzeniu swojej właściwości w stosunku do danego dziecka ponosiły procentową część wydatków PCPR w drodze noty księgowej.

W 2012r. gminy partycypowały w wydatkach PCPR w przypadku 10 dzieci i 1 osoby która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy

zastępczej. W poniższej tabeli przedstawiono zestawienie gmin ponoszących wydatki na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w 2012r.

TABELA 2 . GMINY PONOSZĄCE WYDATKI NA OPIEKĘ I WYCHOWANIE DZIECI UMIESZCZONYCH W PIECZY ZASTĘPCZEJ W 2012R.			
Lata pobytu dziecka w pieczy zastępczej	Gmina Tarnowskie Góry	Gmina Radzionków	Gmina Miasteczko Śląskie
10%-1rok	8 (w tym 1 os.pełnoletnia)	2	1
30%-2rok	-----	-----	-----
50%-3rok i więcej	-----	-----	-----

Łączną kwota jaką Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2012r. obciążyło gminy z tytułu poniesionych wydatków na opiekę i wychowanie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej to 5 857,22zł, w kwocie tej zawarte jest 1280,38zł jako procentowa część wynagrodzenia wraz z pochodnymi zawodowej rodziny zastępczej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego. Zestawienie kwot wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w pieczy zastępczej poniesione w 2012r. przez gminy przedstawiono w poniższej tabeli.

TABELA 3. KWOTA WYDATKÓW NA OPIEKĘ I WYCHOWANIE DZIECKA W PIECZY ZASTĘPCZEJ PONIESIONA W 2012R. PRZEZ GMINY			
Z tytułu:	Gmina Tarnowskie Góry	Gmina Radzionków	Gmina Miasteczko Śląskie
Opieki i wychowania dzieci w rodzinach zastępczych	2 636,39 zł	1 720,00 zł	220,45 zł
Wynagrodzenie zawodowej rodziny zastępczej	-----	1280,38zł	-----
Razem:	2 636,39 zł	3 000,38 zł	220,45 zł
Razem:	5857,22zł		

1.1.7. Ocena sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dokonywało oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych. Informacje zebrane przez pracowników socjalnych oraz koordynatorów podczas konsultacji domowych, dotyczyły:

- ustalenia aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka,
- analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem,
- modyfikowania planu pomocy dziecku,
- monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie,
- oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb,
- oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Oceny dokonywano w konsultacji z rodziną zastępczą, pedagogiem, psychologiem, właściwym asystentem rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej. Dokonano 227 ocen sytuacji dzieci, do sądu przekazano 169 sprawozdań dotyczących zasadności pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 6 przypadkach uznano brak zasadności dalszego pobytu dzieci w rodzinie zastępczej, z kolei w 21 przypadkach pobyt dzieci w rodzinie zastępczej uznano za zasadny do czasu zakończenia procedury adopcyjnej.

1.1.8. Przysposobienie

W okresie sprawozdawczym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie przekazało do ośrodków adopcyjnych informacje o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną w ilości 73. Z tego 52 dzieci z planem pozostania w rodzinie zastępczej (ze względu na pokrewieństwo, wiek lub silne więzi z rodzicami zastępczymi). W 2012 roku 15 dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych zostało przysposobionych – z tego 6 przez wychowujące je rodziny zastępcze.

1.1.9. Szkolenie i wsparcie istniejących rodzin zastępczych

W 2012 roku prowadzono działania mające na celu podnoszenie standardów wychowania i opieki w rodzinach zastępczych, w tym zachowanie i wzmocnienie kompetencji, przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego oraz podnoszenie kwalifikacji osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą zgodnie z potrzebami tych osób poprzez:

- umożliwienie spotkań grupy wsparcia dla rodziców zastępczych (raz w miesiącu),
- zapewnienie poradnictwa pedagogicznego i psychologicznego, z którego na indywidualnych konsultacjach skorzystały 72 rodziny zastępcze,
- udzielanie wsparcia przy regulowaniu kontaktów dzieci z rodzicami naturalnymi, w tym umożliwienie spotkań na terenie PCPR,
- zorganizowanie dwóch spotkań informacyjnych z rodzinami zastępczymi na temat ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, możliwości podpisania umów na rodziny zawodowe, utworzenia mieszkań usamodzielnienia,
- zorganizowanie specjalistycznych szkoleń, których celem było podnoszenie kompetencji rodziców zastępczych:
  - „zaFAScynowani rodzice” - warsztaty edukacyjno – profilaktyczne dla rodziców zastępczych, diagnoza i terapia dziecka z FAS – w programie wzięło udział 15 rodzin,
  - „Jak poradzić sobie mogę, kiedy złość mi wchodzi w drogę?”- trening zastępowania agresji TZA – ART. (szkolenie dla dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych), w programie wzięło udział 10 dzieci,
  - „Rodzinny węzeł gordyjski” - program edukacyjno - terapeutyczny przeznaczony dla rodzin zastępczych, ich dzieci oraz dzieci wychowujących się w rodzinach zastępczych, w programie wzięło udział 30 osób.

1.1.10. Porozumienia między powiatami w sprawie ponoszenia kosztów utrzymania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

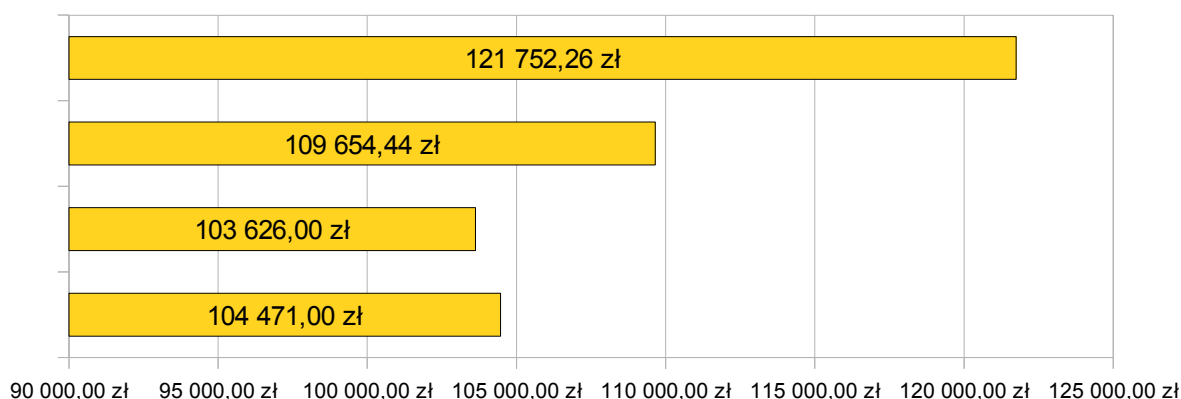
A. Dzieci pochodzące z Powiatu Tarnogórskiego przebywające w rodzinach zastępczych poza Powiatem.

W 2012r. kontynuowano realizację 11 porozumień odnośnie pokrywania kosztów utrzymania dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Powiatem. Ponadto zawarto 10 nowych porozumień oraz 8 zakończono w ciągu roku. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie wypłaty środków na utrzymanie dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów. W 2012r. łącznie na pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Powiatem przeznaczono kwotę 121 752,26zł.

TABELA 4. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI POCHODZĄCYCH Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO PRZEBYWAJĄCYCH W RODZINACH POZA POWIATEM				
LP	MIEJSCE AKTUALNEGO POBYTU DZIECKA	KONTYNUACJA POROZUMIEŃ ZAWARTYCH PRZED 2012r.	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2012r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2012r.
1	Sanok	1	-	-
2	Będzin	2	-	-
3	Warszawa	1	-	-
4	Lubliniec	-	2	1
5	Piekary Śląskie	-	1	-
6	Złotoryja	2	-	2
8	Bytom	1	-	-
10	Tychy	1	-	-
11	Rzeszów	1	-	1
12	Jędrzejów	2	-	-
13	Busko	-	1	-
14	P. Nowodworski	-	1	1
15	P. Pszczyński	-	3	3
16	M. Elbląg	-	2	-
RAZEM		11	10	8

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie wysokości kwot przekazywanych na pokrywanie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza Powiatem w latach 2009 – 2012.

WYKRES 2. Zestawienie wysokości środków przekazywanych na pokrycie kosztów utrzymania dzieci z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych poza powiatem w latach 2009 - 2012

B. Dzieci przebywające w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego, pochodzące z innych powiatów.

W 2012r. kontynuowano realizację 69 porozumień zawartych w latach poprzednich dotyczących pokrywania kosztów pobytu dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie Powiatu Tarnogórskiego. Zakończono realizację 9 porozumień, a zawarto w ciągu roku łącznie 33 nowych porozumień.

Na przełomie grudnia 2012r. i stycznia 2013r. sporządzono roczne rozliczenia wszystkich zawartych porozumień. Łączna kwota która wpłynęła na rachunek bankowy Powiatu Tarnogórskiego z tytułu zawartych porozumień wyniosła 1 026 406,50zł.

**TABELA 5. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI SPOZA POWIATU UMIESZCZONYCH
W RODZINACH ZASTĘPCZYCH NA TERENIE POWIATU TARNOGÓRSKIEGO**

LP	MIEJSCE POCHODZENIA DZIECKA	KONTYNUACJA POROZUMIEŃ ZAWARTYCH PRZED 2012r.	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2012r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2012r.
1	M. Piekary Śląskie	2	8	-
2	M. Ruda Śląska	2	-	-
3	M. Katowice	1	-	-
4	M. Zabrze	3	2	-
5	M. Bytom	17	4	4
6	P. Radomszczański	2	-	-
7	M. Chorzów	5	7	-
8	P. Żagań	1	-	-
9	P. Lubliniecki	2	-	-
10	M. Żory	10	4	-
11	M. Świętochłowice	3	1	1
12	Gliwice	6	-	1
13	M. Sosnowiec	5	-	-
14	M. Tychy	1	-	-
15	P. Strzelecki	1	3	1
16	M. Jaworzno	1	-	-
17	P. Kępiński	1	-	1
18	M. Mysłowice	1	-	-
19	P. Międzychodzki	2	-	-
20	P. Będzin	2	-	-
21	M. Głubczyce	1	-	1
22	P. Myszkowski	-	1	-
23	M. Warszawa	-	1	-
24	M. Siemianowice Śl.	-	2	-
RAZEM		69	33	9

1.1.11. Rodzice dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej

A. Spotkania dzieci z rodzicami

Organizowano spotkania rodziców z dziećmi, w celu podtrzymywania więzi rodzinnych. W okresie sprawozdawczym korzystało z tej formy pomocy 25 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej, łącznie odbyło się 78 spotkań.

B. Praca z rodziną

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej pracę z rodziną organizuje jednostka organizacyjna gminy lub podmiot, któremu zostało zlecone to zadanie. Na terenie Powiatu Tarnogórskiego zadanie to realizują gminne i miejskie ośrodki pomocy społecznej.

1.2. Placówki opiekuńczo- wychowawcze

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dzieci pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej były umieszczane w placówkach opiekuńczo–wychowawczych. Skierowanie dzieci do placówek następowało po wyczerpaniu możliwości udzielenia pomocy w rodzinie naturalnej lub braku kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej.

W 2012r. 6 dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo wychowawczych zmieniło środowisko wychowawcze w sposób ujęty w poniższej tabeli.

TABELA 6. LICZBA DZIECI, KTÓRE OPUŚCIŁY PLACÓWKI OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE W 2012r.					
LP	NAZWA PLACÓWKI	WRÓCIŁY DO DOMU RODZINNEGO	UMIESZCZONE W RODZINIE ZASTĘPCZEJ/ ADOPCJA	SKIEROWANIE DO INNYCH PLACÓWEK	USAMODZIELNIŁY SIĘ (W TYM OSOBY KONTYNUUJĄCE NAUKĘ)
1	Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu rodzinnego w Świerklańcu	0	0	1	1
2	Placówki opiekuńczo – wychowawcze poza Powiatem Tarnogórskim	0	1	1	2
OGÓŁEM		0	1	2	3

1.2.1. Dzieci umieszczone w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego

Liczbę dzieci i miejsc w placówce opiekuńczo-wychowawczej funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2012 przedstawia poniższa tabela.

TABELA 7. LICZBA DZIECI I MIEJSC W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ FUNKCJONUJĄCEJ NA TERENIE POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W 2012r.					
NAZWA I RODZAJ PLACÓWKI	LICZBA MIEJSC W PLACÓWCE	LICZBA DZIECI Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO W CIĄGU ROKU	LICZBA DZIECI Z POWIATU TARNOGÓRSKIEGO (STAN 1.1.12r.)	ILOŚĆ WYDANYCH SKIEROWAŃ DO PLACÓWEK W 2012r.	
				DZIECI Z POWIATU TARNOGÓR- SKIEGO	DZIECI SPOZA POWIATU TARNOGÓR- SKIEGO
Placówka Opiekuńczo- Wychowawcza typu rodzinnego w Świerklańcu	8	10	8	2	0

W okresie sprawozdawczym w placówce opiekuńczo-wychowawczej na terenie Powiatu Tarnogórskiego nie przebywały dzieci z innych powiatów.

A. Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego w Świerklańcu

W okresie sprawozdawczym w Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej Typu Rodzinnego w Świerklańcu przebywało 10 dzieci, w maju do placówki opiekuńczo – wychowawczej w Bielsku Białej została przeniesiona jedna wychowanka, z kolei w czerwcu jedna wychowanka osiągnęła pełnoletność i usamodzielniała się.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej wyniósł w okresie sprawozdawczym 1950,81zł.

W zakresie opieki zdrowotnej dzieci systematycznie korzystały z porad specjalistów: okulisty, psychologa, alergologa, ortodonta, kardiologa, neurologa, psychiatry, ortopedy, dermatologa, rehabilitacji ruchowej oraz innych. Dwoje dzieci przebywało w szpitalu.

Wszystkie dzieci realizowały obowiązek szkolny lub przedszkolny. Dyrektor placówki stale współpracował ze szkołą i lokalnym środowiskiem w kwestiach związanych z edukacją dzieci, które wymagają stałej i systematycznej pomocy. Na bieżąco, każdego dnia sprawdzano stopień przygotowania do szkoły, stan przyborów szkolnych, spakowanego plecaka. Współpraca placówki ze szkołami i przedszkolem była dobra, wszelkie problemy rozwiązywane były na bieżąco, dyrektor stawiał się na każde wezwanie w szkole, uczestniczył w każdym zebraniu dla rodziców, utrzymywał stały kontakt telefoniczny z wychowawcami dzieci.

Dzieci często uczestniczyły w różnych konkursach organizowanych przez szkołę - matematycznym, językowym, biblijnym, wykonanie kartki świątecznej, fizycznym, wiedzy o Unii Europejskiej. Bardzo często brały udział w organizowanych przez szkołę i Kościół uroczystościach i akademiach szkolnych (śpiew międzylekcyjny, czytanie lekcji podczas Mszy św., udział w jasełkach). Chętnie i aktywnie włączały się w organizowane zabawy, stając się przykładem dla innych dzieci. Jak co roku uczestniczyły w akcji „Szlachetna

Paczka”.

Dzieci korzystały z wypoczynku letniego i zimowego zorganizowanego przez dyrektora placówki. Miały zapewnione odpowiednie wakacje (także poza granicami kraju) oraz udział w wycieczkach szkolnych. Dzieci systematycznie uczestniczyły w kółkach zainteresowań. Różnorodne formy spędzania czasu były możliwe dzięki wsparciu sponsorów pozyskanych przez dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, ale także dbałości dyrektora placówki o wszechstronny rozwój dzieci.

Dyrektor placówki dbał o zapewnienie potrzeb duchowych dzieci – przygotowanie do Pierwszej Komunii Świętej, Bierzmowania, konkursów biblijnych.

W ramach regulowania sytuacji prawnej dzieci, troski o ich prawidłowy rozwój, zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych Dyrektor placówki podejmował współpracę z Sądem, PCPR, MOPS. Bezskuteczne okazały się próby znalezienia rodzin adopcyjnych dla dzieci z uregulowaną sytuacją prawną.

Prowadzona praca kompensacyjno – wyrównawcza obejmowała następujące obszary:

- uspołecznienie dziecka poprzez zachęcanie do podejmowania różnych czynności w ramach samoobsługi, pomocy w codziennych czynnościach na rzecz domu,
- kształtowanie postawy opiekuńczej w stosunku do młodszych dzieci, szczególnie do swego rodzeństwa,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za własne postępowanie,
- wyrobienie umiejętności planowania i organizowania czasu wolnego,
- włączanie dzieci w przygotowania różnych uroczystości rodzinnych i świąt np. urodziny dzieci, wigilia – poszanowanie tradycji, zacieśnianie więzi rodzinnych,
- wdrażanie do doskonalenia nawyków higieniczno – kulturalnych,
- kształtowanie umiejętności odpowiedzialnego korzystania z komputera i innych środków audiowizualnych,

- współpraca w grupie - zajęcia socjoterapeutyczne prowadzone przez pracowników PCPR, udział dzieci w treningu zastępowania agresji.

Dyrektor placówki wychodził z założenia, że dzieci powierzone jego opiece powinny utrzymywać kontakt ze swoją rodziną w związku z czym rodzice biologiczni mieli możliwość spotykania się z dziećmi na terenie PCPR w Tarnowskich Górach lub w placówce. Dyrektor udzielał rodzicom wyczerpujących informacji o sukcesach, porażkach i zdrowiu dziecka. Dzieci często robiły rodzicom laurki, prezenciki. Umożliwiony był także kontakt telefoniczny.

Dyrektor stale umożliwiał studentom różnych kierunków studiów odbywanie staży i praktyk w prowadzonej przez siebie placówce.

1.2.2. Dzieci pochodzące z terenu Powiatu umieszczone w placówkach opiekuńczo-wychowawczych poza Powiatem

W sprawach dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów, w ciągu roku zawarto 9 porozumień, natomiast kontynuowano realizację 17 porozumień zawartych w latach poprzednich. Łącznie w 2012r. zakończono realizację 4 porozumień. Dla w/w porozumień przygotowywano miesięcznie listy wypłat. W 2012r. koszty związane z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów wyniosły 995 617,28zł. Średnia średnich miesięcznych wydatków przeznaczony na utrzymanie dziecka w placówkach opiekuńczo-wychowawczych ponoszonych przez Powiat Tarnogórski wyniosła w 2012r. 3 972,68zł.

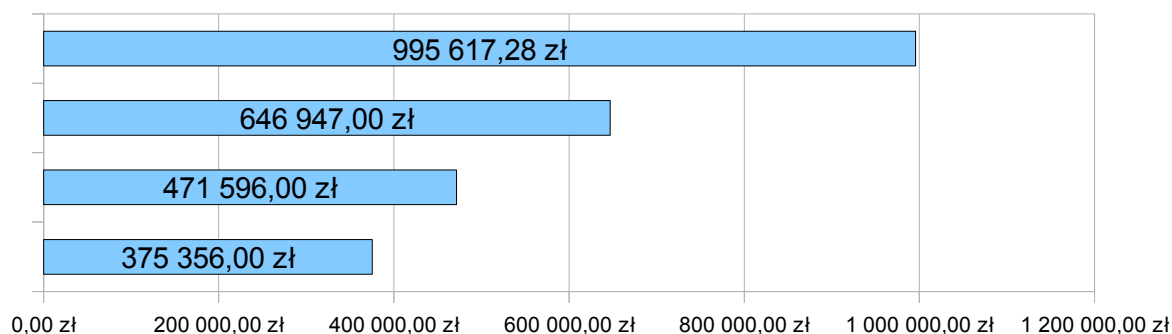

**TABELA 8. POROZUMIENIA DOTYCZĄCE DZIECI POCHODZĄCYCH Z POWIATU
TARNOGÓRSKIEGO UMIESZCZONYCH W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZYCH
NA TERENIE INNYCH POWIATÓW**

LP	MIEJSCE AKTUALNEGO POBYTU DZIECKA	REALIZACJA POROZUMIENIA (NA DZIEŃ 1 STYCZNIA 2012r.)	POROZUMIENIA ZAWARTE W 2012r.	POROZUMIENIA ZAKOŃCZONE W 2012r.
1	P. Kłobucki	1	-	1
2	P. Lubliniecki	-	-	1
3	P. Kazimierski	1	-	-
4	P. Otwocki	2	-	-
5	P. Buski	-	-	1
6	P. Grudziądzki	1	-	-
7	P. Głubczycki	1	-	1
8	P. Zamojski	1	-	-
9	P. Raciborski	3	-	-
12	P. Wieluński	2	-	-
13	P. Żywiecki	1	-	-
14	P. Sanocki	-	1	-
15	P. Sieradzki	2	-	-
16	P. Suwalski	2	-	-
17	P. Strzyżowski	-	1	-
18	P. Bielski	-	1	-
19	P. Konecki	-	1	-
20	P. Tatrzański	-	1	-
21	P. Sępoleński	-	1	-
22	P. Chełm	-	3	-
RAZEM		17	9	4

Na poniższym wykresie przedstawiono zestawienie kosztów związanych z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2009 – 2012.

WYKRES 3. Zestawienie kosztów związanych z pobytem dzieci pochodzących z Powiatu Tarnogórskiego w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2009 - 2012

W 2012r Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach posiadało do realizacji postanowienia Sądu w sprawie umieszczenia 13 małoletnich w placówkach opiekuńczo-wychowawczych. Realizacja postanowień sądu w tej sprawie przedstawiała się zgodnie z poniższą tabelą.

TABELA 9. REALIZACJA POSTANOWIEŃ SĄDU W SPRAWIE UMIESZCZEŃ DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

REALIZACJA POSTANOWIEŃ SĄDU W 2012r.	LICZBA DZIECI
umieszczenie w domu dziecka, rodzinnym domu dziecka	7
oczekujący na skierowanie do placówki stan na dzień 31 grudnia 2012r.	1
osiągnięcie pełnoletniości przed skierowaniem do placówki	0
zmiana postanowienia Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach	2
umieszczone w innej placówce opiekuńczo-wychowawczej	2
umieszczone w rodzinie zastępczej	1

2. Powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

Zgodnie z art. 38 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie, po zasięgnięciu opinii koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, może wytoczyć na rzecz dziecka przebywającego w pieczy zastępczej powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Natomiast art. 38 ust. 2 tejże ustawy stanowi, iż kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych, w przypadku, gdy od umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej upłynął rok.

W związku z powyższym w roku 2012 rozpoczęto postępowanie w sprawie 110 dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. Do dnia 31 grudnia 2012r. wystąpiono w pozwami o alimenty dla 44 dzieci. W 43 przypadkach pozwy złożono do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach, w 1 przypadku pozew został przekazany do Sądu Rejonowego w Wieluniu. Do końca 2012 roku odbyły się 2 rozprawy sądowe, skutkiem których zasądzono alimenty na rzecz 4 dzieci. Do 31 grudnia 2012r. Centrum otrzymało 15 zawiadomień z Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach o terminach rozpraw przewidzianych na 2013 r.

Spośród 44 uprawnionych do alimentowania dzieci, 41 pochodzi z terenu Powiatu Tarnogórskiego, natomiast pozostałe 3 spoza Powiatu. W celu ustalenia osób zobowiązanych do alimentowania oraz ustalenia ich miejsca zamieszkania wystosowano do urzędów stanu cywilnego, urzędów miast i gmin, ośrodków pomocy społecznej oraz jednostek organizacyjnych Policji łącznie ok. 226 wniosków. W złożonych pozwach o alimenty wskazano 46 rodziców biologicznych zobowiązanych do alimentowania. W celu ustalenia sytuacji dochodowej rodziców występowano do Zakładów Ubezpieczeń Społecznych, Powiatowych Urzędów Pracy i zakładów pracy łącznie 116 razy.

3. Opłata za pobyt dzieci w pieczy zastępczej ponoszona przez rodziców biologicznych.

Z dniem 1 stycznia 2012r. weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej której art. 193 i art.194 zmieniły dotychczasowe zasady w zakresie ponoszenia przez rodziców biologicznych miesięcznej opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej.

Przy ustalaniu opłaty brano pod uwagę zasady określone w Uchwale Rady Powiatu w Tarnowskich Górach nr XIX/188/2012 z dnia 26 stycznia 2012 w sprawie szczegółowych warunków umarzania w całości lub części łącznie z odsetkami, odroczenia terminu płatności, rozłożenia na raty lub odstępowania od ustalenia miesięcznej opłaty ponoszonej przez rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej, o której mowa w art.193 ust.1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie w powyższym możliwe jest odstępianie od ustalenia opłaty, ustalenie jej w częściowej lub pełnej wysokości.

Zmiany wprowadzone przez ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej objęły również samo postępowanie administracyjne prowadzące do wydania decyzji danej rodzinie zastępczej. Od 1 stycznia 2012r. brak jest podstaw do przeprowadzenia z rodziną biologiczną wywiadu środowiskowego przez pracownika socjalnego. Aktualnie większość danych niezbędnych do wydania decyzji administracyjnej rodzinie zastępczej zbierana jest na podstawie oświadczeń składanych pod odpowiedzialnością karną. Do ustalenia miejsca zamieszkania rodziców w większości wypadków występowano z wnioskiem o udostępnienie danych ze zbiorów ewidencji ludności. W przypadku gdy zwrotna informacja nie zawierała adresu rodzica, zwracano się z prośbą do Policji o udostępnienie danych o miejscu pobytu rodzica lub do Miejskich Ośrodków Pomocy Społecznej, Miejskich Ośrodków Pomocy Rodzinie, Urzędów Pracy i innych instytucji.

W roku 2012 sytuację rodziców biologicznych badano za pomocą druku oświadczenia składanego pod odpowiedzialnością karną, zawierającym szereg pytań dotyczących podstawowych danych rodziców, ich sytuacji materialnej, bytowej, zdrowotnej, obowiązku alimentacyjnego, oraz okoliczności

przemawiających za umorzeniem w całości łącznie z odsetkami ustalonej opłaty. Łącznie w 2012r. rozpoczęto 232 sprawy.

Ze względu na trudną sytuację materialno-bytową postępowanie administracyjne w sprawach opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej w 109 przypadkach zakończyło się odstąpieniem od ustalenia opłaty. W tym 52 odstąpienia dotyczą matek biologicznych (w 2 przypadkach zastosowano odstąpienie z powodu spełniania obowiązku alimentacyjnego) i 57 ojców (w 6 przypadkach zastosowano odstąpienie z powodu spełniania obowiązku alimentacyjnego).

W 16 przypadkach ustalono częściową opłatę, w tym 9 matek, 7 ojców. Pełną opłatą obciążono rodziców w 41 przypadkach, w tym matek 25, ojców 16. W 32 przypadkach odnotowano zgon matki, w 22 zgon ojca, łączna liczba sierot całkowitych wynosi 11. Każdorazowo zgony rodziców potwierdzano w drodze odpisu aktu zgonu.

Łącznie 6 rodziców biologicznych przebywało w Zakładach Karnych, w tym 3 matek i 3 ojców. Osoby przebywające w Zakładach Karnych stanowią rodziców dla 15 dzieci. W trzech przypadkach zwrócono się do Ambasady i Konsulatu w celu ustalenia adresu pobytu/zamieszkania rodziców biologicznych. W 22 przypadkach ojcowie dzieci są nieznani.

Na dzień 31 grudnia 2012r. 30 spraw było w toku. Sprawy te dotyczą głównie rodziców nieznanymi z miejsca zamieszkania (brak meldunku, nie przebywanie pod adresem zameldowania).

Z tytułu opłaty rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych należności związanych z rodzinami zastępczymi do budżetu Powiatu powinna wpłynąć łącznie kwota 193 655,36zł (w tym 163 844,25zł naliczone w 2012r. oraz 29 811,11zł naliczone w latach poprzednich). Na rachunek bankowy tutejszego Centrum z tego tytułu wpłynęła łącznie kwota 8251,63zł. Według stanu na 31 grudnia 2012r. łączna kwota należności Powiatu z powyższego tytułu wyniosła 185 403,73zł. Z tytułu nie regulowania w terminie należności wynikających z opłaty rodziców za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych naliczano każdorazowo odsetki. Wg stany na dzień 31 grudnia 2012r. naliczone odsetki wyniosły 14014,71zł. W ciągu roku 2012r. dłużnicy uregulowali należności z tytułu odsetek w łącznej kwocie 1463,53zł. Wobec

osób, które nie wywiązały się ze zobowiązań z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w rodzinach zastępczych które powstały przed dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały zastosowane przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Według stanu na 31 grudnia 2012r. 4 postępowania egzekucyjne były w toku.

Z tytułu odpłatności rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz pokrewnych należności w ramach placówek opiekuńczo-wychowawczych do budżetu Powiatu powinna wpłynąć łącznie kwota 2528,79zł (w tym 356,65zł naliczone w 2012r. oraz 2172,14zł naliczone w latach poprzednich). Na rachunek bankowy tutejszego Centrum z tego tytułu nie wpłynęły żadne środki finansowe. Z tytułu nie regulowania należności w terminie wynikających z opłaty rodziców za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych naliczono każdorazowo odsetki. Wg stany na dzień 31 grudnia 2012r. naliczone odsetki wyniosły 1897,98zł. W ciągu roku 2012r. nie wpłynęła żadna kwota z tytułu odsetek od należności z wspomnianego tytułu. Wobec osób, które nie wywiązały się ze zobowiązań z tytułu odpłatności za pobyt dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych które powstały przed dniem wejścia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zostały zastosowane przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Według stanu na 31 grudnia 2012r. 1 postępowanie egzekucyjne było w toku.

Ponadto na mocy uchwały nr 226/1103/2012 Zarządu Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 17 grudnia 2012r. w sprawie całkowitego umorzenia wierzytelności pieniężnych umorzono kwotę 114,18zł wobec jednego dłużnika. Wierzytelność powstała jako nie uregulowana w terminie opłata za pobyt dziecka w rodzinie zastępczej.

4. Usamodzielnienia

Osoby, które opuściły rodziny zastępcze oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze zostały objęte pomocą na kontynuowanie nauki, pomocą na usamodzielnienie oraz pomocą na zagospodarowanie – w formie rzeczowej.

Warunkiem przyznania pomocy pieniężnej na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki było zobowiązanie osoby usamodzielnianej do realizacji indywidualnego

programu usamodzielnienia. Dla osób usamodzielnianych wyznaczani byli opiekunowie usamodzielnienia, którzy koordynowali proces usamodzielnienia.

Programy usamodzielnienia zawierały plany podejmowanych działań, terminy ich realizacji oraz zobowiązanie osób usamodzielnianych do realizacji postanowień programu. Zobowiązania obejmowały w szczególności uzupełnianie wykształcenia i podnoszenie kwalifikacji (celem zwiększenia możliwości zatrudnienia), podejmowanie działań mających na celu zapewnienie odpowiednich warunków mieszkaniowych.

Obowiązująca od 1 stycznia 2012r. ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła zmiany w ramach świadczeń dla osób usamodzielniających się. Do najważniejszych z nich należą:

- wprowadzono rozgraniczenie zgodnie z którym do świadczeń dla osób które opuściły rodzinę zastępczą lub placówkę opiekuńczo-wychowawczą albo pobierały któreś z świadczeń związanych z usamodzielnieniem – przyznawane są na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. ustawy o pomocy społecznej. Do świadczeń dla osób które po dniu 1 stycznia 2012r. opuściły rodzinę zastępczą albo placówkę opiekuńczo-wychowawczą zastosowanie mają przepisy ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Z kolei w stosunku do osób które opuściły bądź opuszczają - dom pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży oraz schronisko dla nieletnich, zakład poprawczy, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy, specjalny ośrodek wychowawczy, młodzieżowy ośrodek socjoterapii zapewniający całodobową opiekę i młodzieżowy ośrodek wychowawczy – zastosowanie mają zawsze przepisy dotychczasowe, tj. ustawa o pomocy społecznej,
- zmiana zasad wypłaty świadczeń na kontynuowanie nauki. Od 1 stycznia 2012r. świadczenie to, biorąc pod uwagę przepisy przejściowe wprowadzone w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, nie jest uzależnione od dochodu świadczeniobiorcy. W związku z tym w 2012r. łącznie 8 osób uzyskało uprawnienie do świadczenia w związku z wprowadzeniem powyższych zapisów co przełożyło się na wydatki w kwocie 20 943,46zł,
- zmniejszono wysokość pomocy na usamodzielnienie dla osób którym świadczenia to przyznawane jest na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

- zmniejszono wysokość pomocy na zagospodarowanie dla osób którym świadczenia to przyznawane jest na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto w wspomnianych wypadkach świadczenie to może zostać wypłacone w formie finansowej a nie jak przed 1 stycznia 2012r. wyłącznie w formie rzeczowej.

Pracownicy socjalni przeprowadzili w okresie sprawozdawczym 76 wywiadów dotyczących kontynuowania nauki.

Tabela 10 i 11 przedstawiają wysokość udzielonej w 2012r. pomocy osobom, które opuściły rodziny zastępcze i placówki opiekuńczo – wychowawcze.

TABELA 10. POMOC UDZIELANA OSOBOM, KTÓRE OPUŚCIŁY RODZINY ZASTĘPCZE				
RODZAJ ŚWIADCZENIA		LICZBA OSÓB KTÓRYM DECYZJĄ PRYZNANO ŚWIADCZENIE	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ (W ZŁ)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	45	367	179 951,73
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	7	7	46 122,00
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	6	17 289,87
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	1	1	1 500,00
OGÓLEM:		59	381	244 863,6

TABELA 11. POMOC UDZIELANA OSOBOM, KTÓRE OPUŚCIŁY PLACÓWKI OPIEKUŃCZO WYCHOWAWCZE				
RODZAJ ŚWIADCZENIA		LICZBA OSÓB KTÓRYM DECYZJĄ PRZYZNANO ŚWIADCZENIE	ILOŚĆ ŚWIADCZEŃ	KWOTA ŚWIADCZEŃ (W ZŁ)
1	Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	9	73	36 045,08
2	Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	4	4	21 435,00
3	Pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej	6	6	14 814,96
4	Pomoc na zagospodarowanie w formie finansowej	1	1	1 500,00
OGÓŁEM:		20	84	73 795,04

4.1. Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki

W okresie sprawozdawczym 45 usamodzielnianych wychowanków rodzin zastępczych, kontynuowało naukę, spośród których w 2012r. 15 osób uzyskało uprawnienie do otrzymywania tego świadczenia. Z kolei na dzień 31 grudnia 2012r. 34 osoby kontynuowały naukę.

W 2012r. 9 osób, usamodzielnionych wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych, objętych było pomocą na kontynuowanie nauki. Uprawnienie do świadczenia w 2012r. uzyskało 4 osoby. Z kolei na dzień 31 grudnia 2012r. 7 osób kontynuowały naukę.

We wszystkich przypadkach pomoc na kontynuowanie nauki wypłacano po przedłożeniu na początku każdego semestru zaświadczenia potwierdzającego fakt kontynuowania nauki.

4.2. Pomoc pieniężna na usamodzielnienie

W okresie sprawozdawczym 4 osobom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze i 7 osobom opuszczającym rodziny zastępcze

przyznano pomoc pieniężną na usamodzielnienie. Cztery osoby opuszczające rodziny zastępcze złożyły wniosek o przyznanie pomocy pieniężnej na usamodzielnienie w 2012r. i nie spełniły ustawowych wymagań niezbędnych do przyznania świadczenia, lub wycofały wniosek.

4.3. Pomoc na zagospodarowanie

Spośród osób, które opuściły rodziny zastępcze i podjęły proces usamodzielnienia 6 otrzymało pomoc na zagospodarowanie w formie rzeczowej. Ponadto jedna osoba otrzymała wspomniane świadczenie w formie finansowej. Z grona osób, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą 6 otrzymało w/w świadczenie. Ponadto jedna osoba spośród tych, które opuściły instytucjonalną pieczę zastępczą otrzymała wspomniane świadczenie w formie finansowej.

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z 23 sierpnia 2012r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz.U.2012.954) w skład pomocy na zagospodarowanie w formie rzeczowej mogą wchodzić: materiały niezbędne do przeprowadzenia remontu i wyposażenia mieszkania, niezbędne urządzenia domowe, pomoce naukowe, sprzęt rehabilitacyjny oraz sprzęt, który może posłużyć do podjęcia zatrudnienia. Usamodzielnieni wychowankowie w zdecydowanej większości pomoc w formie rzeczowej przeznaczali na remont i wyposażenie mieszkania.

4.4. Pomoc w integracji ze środowiskiem młodzieży mającej trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej.

W 2012 r. w ramach integracji ze środowiskiem młodzieży mająca trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu placówki lub rodziny zastępczej miała możliwość przystąpienia do Projektu „Skrzydła Powiatu – rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, dzięki któremu uczestniczyli w kursach zawodowych oraz w 5 wyjazdowych warsztatach, podczas których przeprowadzono następujące

szkolenia:

- „Budujemy zespół - komunikacja jako podstawa zespołu”,
- „Równość szans kobiet i mężczyzn”,
- „Poznaję samego siebie”,
- „Nie boję się samodzielności”,
- „Więź jako czynnik chroniący”,
- „Usamodzielniam się”,
- „Metody naturalnego planowania rodziny”,
- „Być dorosłym – jak to zrobić?”.

Warsztaty pomogły uczestnikom w sprecyzowaniu planów życiowych, tym samym minimalizując lęk przed zbliżającą się zmianą w życiu. Młodzież zapoznała się z drogami efektywnego poszukiwania pracy, podstawami rynku pracy i prawa pracy. Grupa miała również możliwość rozwijania umiejętności niezbędnych w prowadzeniu własnego gospodarstwa domowego, racjonalnego gospodarowania pieniędzmi, zdobyła także wiedzę dotyczącą świadomego planowania rodziny. Uczestnicy zapoznali się ponadto z kompetencjami różnych instytucji oraz zdobyli wiedzę z zakresu radzenia sobie z załatwianiem spraw urzędowych.

Ponadto każdy z uczestników projektu wziął udział w indywidualnych konsultacjach z pedagogiem, doradcą zawodowym i pracownikiem socjalnym. Każde ze spotkań miało na celu planowanie przyszłości i układanie ścieżki edukacyjnej i zawodowej. W okresie sprawozdawczym z tej formy wsparcia skorzystało 20 osób.

Przeprowadzono także spotkanie szkoleniowo – informacyjne dotyczące procesu usamodzielnienia dla młodzieży opuszczającej Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Krupskim Młynie - dwie grupy.

5. Szkolenia pracowników i doradztwo dla kadr pomocy społecznej.

W ciągu trwania całego roku 2012 pracownicy PCPR uczestniczyli w wielu różnych formach doskonalenia zawodowego. Podstawą aktywności w tym obszarze był przede wszystkim udział w projekcie realizowanym przez Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej p.n. „Kształcenie i doradztwo dla kadr pomocy i integracji społecznej województwa śląskiego”.

Szkolenia i doskonalenie zawodowe w których uczestniczyli pracownicy PCPR obejmowało następującą tematykę:

- Warsztaty prawa pracy w 2012 roku,
- Stosowanie przepisów Prawa Zamówień Publicznych,
- Współpraca instytucji pomocy i integracji społecznej z PUP ramach upowszechniania aktywnej integracji,
- Oceny zasobów pomocy społecznej dla pracowników OPS oraz PCPR województwa śląskiego,
- Funkcjonowanie WTZ – aspekty formalne i prawne,
- Zasady kierowania i umieszczania osób dorosłych i dzieci w DPS oraz DS., zmiany decyzji i odwołania,
- Interwencja w sytuacjach kryzysowych w rodzinie,
- Praktyczne aspekty realizacji projektów systemowych przez OPS i PCPR, zmiany w kwalifikowalności wydatków, zasada równości projektów,
- Kurs asertywności,
- Rozliczanie delegacji pracowników samorządowych,
- Procedury administracyjne i techniki prowadzone w JST,
- Radzenie sobie w trudnych sytuacjach w pracy z klientem,
- Wybrane zagadnienia prawne związane ze specyfiką pracy asystenta rodziny,
- Zasada równości szans kobiet i mężczyzn w projektach realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki,
- Diagnozowanie problemów rodziny, tworzenie planów pracy z rodziną,
- Zasady zatrudniania personelu w projektach POKL,
- Przemoc w rodzinie w perspektywie teorii przywiązania,
- Kształtowanie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny,
- Kodeks Postępowania Administracyjnego praktyce,
- Plany kont w jednostkach samorządowych,
- Egzekucja administracyjna w pomocy społecznej,
- Motywowanie klientów do zmiany,
- Zarządzanie zasobami własnymi,
- MS Office- kurs zaawansowany,
- Urlopy pracownicze w kontekście działalności jednostek organizacyjnych

pomocy społecznej,

- Mediacje rodzinne I moduł,
- Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych,
- Szkoła dla rodziców i wychowawców,
- Mediacje rodzinne II moduł,
- Warsztat prowadzenie treningów motywacyjnych w grupie,
- Praktyczne aspekty rozliczania wynagrodzeń pracowników samorządowych,
- Prawo Zamówień Publicznych w projektach EFS,
- Budżet zadaniowy,
- Organizacja archiwum zakładowego i składnicy akt w świetle nowych przepisów- porządkowanie, przyjmowanie, ewidencjonowanie, przechowywanie i ochrona dokumentacji,
- Dokumentacja pracownicza i prowadzenie akt osobowych- od momentu naboru pracowników po zakończenie stosunku pracy , w tym nowe wzory świadectw pracy,
- Syndrom FAS/FAE- diagnoza zaburzeń i praca z dzieckiem,
- Piecza zastępcza-wydawanie decyzji i problemy orzecznicze,
- Zasady kontroli w projektach POKL,
- Empowerment- budowanie potencjału klienta,
- Interdyscyplinarny model przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- Zamknięcie roku i roczna sprawozdawczość w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej.

6. Współpraca z Sądem Rodzinnym i innymi instytucjami

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Sądem Rodzinnym w zakresie:

- wskazywania kandydatów na rodziców zastępczych dla dzieci pozbawionych opieki rodziców (14 dzieci),
- przekazywania sprawozdań dot. sytuacji rodzin zastępczych i udzielanej im pomocy (169 sprawozdań),
- przekazywania wniosków dot. zmiany zarządzeń opiekuńczych (5 przypadków),

- przekazywania wniosków o pozbawienie rodziców władzy rodzicielskiej (dla 13 dzieci),
- wskazania opiekunów prawnych dla dzieci (3 przypadki),
- konsultacji z kuratorami zawodowymi w sprawach dotyczących ustalenia planu zorganizowania opieki dla dzieci w tym spotkania z kuratorami na terenie PCPR (na bieżąco),
- dyżuru eksperckiego w ramach „Tygodnia Pomocy Ofiarom Przestępstw”,
- przesłania danych z rejestru starosty, o którym mowa w art. 46 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Policją poprzez:

- prowadzenie Punktu Pomocy Osobom Poszkodowanym w Wyniku Przestępstw i Przemocy,
- udział w przesłuchaniach nieletnich sprawców czynów karalnych,
- udział w Zespołach Interdyscyplinarnych zgłaszanych przez Policję.

W okresie sprawozdawczym współpracowano ze Szkołami, Przedszkolami i Żłobkami poprzez:

- udział w Zespołach Interdyscyplinarnych zgłaszanych przez w/w placówki,
- konsultacje z pedagogami szkolnymi w sprawach dotyczących dzieci umieszczonych w rodzinnej opiece zastępczej, w tym przekazywanie przez pedagogów opinii nt. szkolnego funkcjonowania dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych (na bieżąco).

W okresie sprawozdawczym współpracowano z Ośrodkami Pomocy Społecznej Powiatu Tarnogórskiego w zakresie:

- udziału w Zespołach Interdyscyplinarnych zgłaszanych przez Ośrodki,
- udziału pracownika socjalnego w spotkaniu panelowym kandydatów na rodziców zastępczych,
- konsultacji z pracownikami socjalnymi lub asystentami rodziny w sprawach dotyczących ustalenia planu pomocy dziecku lub planu pracy z rodziną,

- umieszczania osób w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.

7. Poradnictwo specjalistyczne

Poradnictwo specjalistyczne w zakresie poradnictwa psychologicznego, socjalnego i pedagogicznego oraz udzielania informacji o prawach i uprawnieniach osób niepełnosprawnych realizowane było w godzinach pracy pracowników PCPR, tj. od 7:00 do 16:00.

7.1. Poradnictwo psychologiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono poradnictwo psychologiczne dla mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego oraz rodzin zastępczych. Z poradnictwa skorzystało 30 rodzin, z czego 10 to rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Powiatu. Wśród pozostałych 20 rodzin (liczba osób w rodzinach- 64, z czego 20 to małoletnie dzieci), 17 nigdy wcześniej nie korzystało z jakiegokolwiek pomocy PCPR-u. Głównym źródłem utrzymania klientów zgłaszających się po pomoc, w 13 przypadkach była praca zarobkowa, w 2 to emerytura lub renta, natomiast pozostałe 5 osób nie uzyskiwały dochodu. Spośród 20 rodzin, 10 stanowiło rodzinę pełną, 8- niepełną, a pozostałe 2- zrekonstruowaną.

W roku 2012 odbyło się 50 konsultacji psychologicznych. Sprawy, z którymi strony zwracały się po poradę psychologa, dotyczyły głównie problemów opiekuńczo-wychowawczych, przemocy, konfliktów w rodzinie i małżeństwie oraz innego rodzaju kryzysów i trudności.

Ponadto prowadzono indywidualne konsultacje z 9 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej.

7.2. Poradnictwo pedagogiczne

W okresie sprawozdawczym prowadzono indywidualne konsultacje dla rodzin zastępczych oraz rodziców dzieci przebywających w rodzinach zastępczych oraz rodziców mających trudności w sprawowaniu opieki nad dziećmi, z których

skorzystało łącznie 49 rodzin. Konsultacje dotyczyły przede wszystkim pomocy w rozwiązywaniu problemów opiekuńczo-wychowawczych, kryzysu szkolnego oraz adaptacji dziecka w nowym środowisku.

Ponadto prowadzono indywidualne konsultacje z dziećmi, nawiązano kontakt ze szkołami w celu skonsultowania sytuacji szkolnej dzieci (po negatywnej opinii nt. rodziny/dziecka lub po wywiadzie pracownika socjalnego lub koordynatora). Pedagog wspólnie ze specjalistą pracy socjalnej zrealizował program socjoterapeutyczny dla dzieci wychowujących się w placówce opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego w Świerklańcu. Celem programu była poprawa komunikacji oraz relacji panujących w rodzinie.

7.3. Poradnictwo socjalne

W okresie sprawozdawczym udzielano poradnictwa socjalnego, z którego skorzystało 9 rodzin w 19 przeprowadzonych konsultacjach. Zgłoszone sprawy dotyczyły głównie przemocy, konfliktów i trudności materialno-bytowych.

Z usamodzielnianymi wychowankami rodzin zastępczych oraz placówek opiekuńczo-wychowawczych przygotowywano programy usamodzielnienia. Pracownicy Centrum pełnili również rolę opiekunów usamodzielnienia, w przypadkach gdy usamodzielniany wychowanek nie wskazał takiej osoby.

W okresie sprawozdawczym udzielano osobom zgłaszającym się do PCPR informacji o prawach i uprawnieniach wynikających głównie z ustawy o pomocy społecznej, ustawy o świadczeniach rodzinnych, ustawy o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej jak i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

7.4. Informacja o prawach i uprawnieniach dla osób niepełnosprawnych

W 2012 roku udzielono szerokich informacji o prawach i uprawnieniach. Wszystkie udzielone informacje można podzielić na:

- informacje o uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym wynikających z tytułu niepełnosprawności,

- informacje o możliwości uzyskania dofinansowania ze środków PFRON,
- informacje o aktualnych programach realizowanych przez PFRON,
- informacje o jednostkach samorządu terytorialnego funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego ,
- informacje o działających na terenie Powiatu Tarnogórskiego Zakładach Pracy Chronionej,
- informacje o działających na terenie Powiatu Tarnogórskiego organizacjach pozarządowych prowadzących działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych.

8. Program Przeciwdziałania Przemocy.

8.1. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

Program został przyjęty uchwałą nr XI/110/2011 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 czerwca 2011 roku. Celem nadrzędnym Programu jest ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie i skuteczna ochrona ofiar przemocy. Cele operacyjne to: edukacja społeczna i promocja postaw oraz działań wolnych od przemocy; stworzenie organizacyjnych i kadrowych warunków do udzielania profesjonalnej pomocy ofiarom, świadkom i sprawcom przemocy w rodzinie; efektywna współpraca instytucji i organizacji na rzecz zapobiegania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy. Monitoring i sprawozdawczość Programu jest dokonywana raz w roku przez analizę jakościową i ilościową realizacji poszczególnych zadań Programu, w oparciu o dane przekazane do PCPR przez realizatorów poszczególnych zadań. Sprawozdanie z realizacji zadań w 2012r. zostanie sporządzone do czerwca 2013 r.

8.2. Program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie.

Program został przyjęty uchwałą nr XXV/259/2012 Rady Powiatu w Tarnowskich Górach z dnia 28 czerwca 2012 roku. W 2012 roku podjęto działania mające umożliwić realizację Programu w warunkach wolnościowych, wśród osób z rodzin, które zostały objęte działaniami zgodnie z procedurą Niebieskiej Karty. Nawiązano współpracę z Zespołami Interdyscyplinarnymi ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, dzięki której do uczestnictwa w programie zgłosiło się 8 osób, które wstępnie wyraziły chęć udziału w Programie. Ze względu na zbyt małą liczbę chętnych, którzy mogliby uczestniczyć w Programie w wyznaczonych terminach oraz ich ograniczoną dyspozycyjność, podjęto decyzję o realizacji Programu w Areszcie Śledczym w Tarnowskich Górach. Osobom, które wyraziły zgodę na uczestnictwo zaproponowano indywidualne konsultacje ze specjalistą pracującym ze zjawiskiem przemocy lub też udział w grupie terapeutycznej dla sprawców przemocy w Tarnogórskim Ośrodku Terapii Uzależnień w Tarnowskich Górach. W roku 2012 zrealizowano jedną edycję programu. Ostatecznie działaniami korekcyjno – edukacyjnymi w okresie od września do listopada objęto 13 sprawców przemocy w rodzinie, przebywających w Areszcie Śledczym w Tarnowskich Górach. Program ukończyło 11 osób – jedna nie została dopuszczona do programu grupowego przez wychowawców Aresztu ze względu na przewidywaną zmianę miejsca odbywania kary w listopadzie, natomiast druga przerwała uczestnictwo w związku z opuszczeniem aresztu, uczestnicząc wcześniej w spotkaniach indywidualnych i grupowych. Celem działań terapeutycznych realizowanych w Programie było: wzięci odpowiedzialności przez sprawców przemocy za swoje zachowania; nauczenie sprawców przemocy powstrzymywania się od przemocy; nauczenie sprawców kontrolowania swoich agresywnych zachowań; zmiana sposobu myślenia i systemu przekonań, tak aby sprzyjały rozwojowi zachowań partnerskich, a także zmiana zachowań przemocowych na zachowania partnerskie.

8.3. Zespoły Interdyscyplinarne ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

Pracownicy PCPRu zostali powołani do dwóch Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie- w Tarnowskich Górach oraz gminie Ożarówce. Łącznie w roku 2012 uczestniczono w 9 spotkaniach ww. Zespołów. Ponadto w 2012 roku pracownicy PCPRu uczestniczyli w 15 Grupach Roboczych, działających dla dobra rodzin, w których istniało podejrzenie zjawiska przemocy w rodzinie.

W roku sprawozdawczym pracownicy PCPRu uruchomili procedurę Niebieskiej Karty w 11 rodzinach. W ramach Punktu Konsultacyjnego dla Osób Poszkodowanych w Wyniku Przepięstw i Przemocy sporządzono 2 Niebieskie Karty-A. Również 2 Niebieskie Karty sporządzono w ramach działalności Punktu Interwencji Kryzysowej. Łącznie wypełniono 15 formularzy Niebieska Karta-A, które następnie zostały przekazane Przewodniczącym Zespołów Interdyscyplinarnych ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w następujących gminach: Tarnowskie Góry, Świerklaniec, Miasteczko Śląskie, Radzionków oraz Zbrostawice.

9. Sprawozdawczość i statystyki

9.1. Statystyka dotycząca rodzin zastępczych

Tabela z danymi odnośnie liczby rodzin i umieszczonych w nich dzieci wg. stanu na dzień 31 grudnia 2012r. znajduje się poniżej.

TABELA 12. LICZBA RODZIN I UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI W CIĄGU ROKU 2012r. (narastająco)					
TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ		Liczba rodzin		Liczba dzieci	
		Ilościowo	Procentowo	Ilościowo	Procentowo
Spokrewniona z dzieckiem		66	40,74	84	30,00
Niezawodowa		87	53,70	146	52,14
Zawodowe w tym:	Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina wielodzietna	5	3,09	26	9,29
	Zawodowa specjalistyczna	2	1,23	6	2,14
	Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0,62	12	4,29
	Zawodowa	1	0,62	6	2,14
OGÓLEM		162	100	280	100

*nie uwzględniono osób które osiągnęły pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej (w roku 2012r. osób tych było 30)

TABELA 13. LICZBA RODZIN I UMIESZCZONYCH W NICH DZIECI WG. STANU NA DZIEŃ 31.12.2012r. *					
TYP RODZINY ZASTĘPCZEJ		Liczba rodzin		Liczba dzieci	
		Ilościowo	Procentowo	Ilościowo	Procentowo
Spokrewniona z dzieckiem		63	41,18	79	30,16
Niezawodowa		81	52,94	144	54,96
Zawodowe w tym:	Zawodowa niespokrewniona z dzieckiem rodzina wielodzietna	5	3,27	25	9,54
	Zawodowa specjalistyczna	2	1,31	6	2,29
	Zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego	1	0,65	6	2,29
	Zawodowa	1	0,65	2	0,76
OGÓLEM		153	100	262	100

Ze względu na zmianę nazewnictwa typów rodzin zastępczych oraz wytycznych określających stopień pokrewieństwa dla rodzin spokrewnionych z dzieckiem nie jest możliwe porównanie danych z roku 2012 z latami poprzednimi.

W okresie sprawozdawczym 32 dzieci zmieniło środowisko wychowawcze w tym:

- 5 dzieci wróciło do rodziny biologicznej,
- 4 dzieci zmieniło rodzinę zastępczą,
- 6 zostało umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- 15 zostało przekazane do adopcji.
- 2 zmieniło powiat zamieszkania wraz z rodziną zastępczą.

9.2. Świadczenia nienależnie pobrane

W roku 2012r. prowadzono postępowania w sprawie zwrotu świadczeń nienależnie pobranych w rozumieniu art. 6 ust 16 ustawy o pomocy społecznej przez świadczeniobiorców PCPR. Świadczenia nienależnie pobrane to świadczenia pieniężne uzyskane na podstawie przedstawionych nieprawdziwych informacji lub niepoinformowania o zmianie sytuacji materialnej lub osobistej. Łącznie w tym roku na rachunek bankowy tutejszego Centrum wpłynąć powinna kwota 13 561,57zł (z tego 4 541,08zł naliczono w 2012r. a 9 020,49zł w latach poprzednich). W okresie sprawozdawczym wpłynęła kwota 6 076,82zł. Z tytułu nie regulowania należności w terminie naliczano każdorazowo odsetki. Wg stany na dzień 31 grudnia 2012r. naliczone odsetki wyniosły 2 776,76zł. W ciągu roku 2012r. dłużnicy uregulowali należności z tytułu odsetek w łącznej kwocie 256,35zł.

W przypadku gdy świadczeniobiorca posiadał dalsze uprawnienia do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej kwoty nienależnie pobranych świadczeń pieniężnych potrącane były z bieżących wypłat zgodnie z art. 104 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej. Według stanu na 31 grudnia 2012r. 6 postępowań egzekucyjnych było w toku.

9.3. Sprawozdawczość

W ciągu 2012r. przygotowano i przesłano:

- kwartalne sprawozdania MPIPS-03 na potrzeby Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach (styczeń, kwiecień, lipiec i październik),
- roczne sprawozdania PS-02 rodzinnej pieczy zastępczej na potrzeby Urzędu Statystycznego w Katowicach (styczeń),
- ocenę zasobów pomocy społecznej (kwiecień 2012r.),
- sprawozdanie rzeczowo-finansowe z wykonania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- roczne sprawozdania PS-01 na potrzeby Urzędu Statystycznego w Katowicach (styczeń),
- zbiór centralny Pomost wysyłany kwartalnie do Wojewódzkiego Administratora Pomost (styczeń, kwiecień, lipiec i październik),
- sprawozdanie z wykonania dochodów budżetowych (miesięczne) – Rb 27S,
- sprawozdanie z wykonywania wydatków budżetowych (miesięczne) – Rb 28S,
- sprawozdanie o stanie należności (kwartalne) - Rb – N,
- sprawozdanie o stanie zobowiązań (kwartalne) - Rb – Z,
- sprawozdanie z wykonania dochodów własnych jednostek budżetowych (kwartalne) - Rb 34,
- sprawozdanie o dotacjach/wydatkach związanych z wykonaniem zadań (kwartalne) Rb 50,
- roczne sprawozdanie o stanie środków na rachunkach bankowych – Rb ST,
- sprawozdanie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu (kwartalne) - Z-03 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie o pracujących, wynagrodzeniach i czasie pracy (roczne)- Z-6 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie o stanie i ruchu środków trwałych (roczne) - F-03 – na potrzeby GUS,
- sprawozdanie z realizacji programów w ramach konkursu ROPS,
- sprawozdanie z wykorzystania dotacji na realizację zadań z resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,

- sprawozdanie z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy,
- sprawozdanie odnośnie realizacji Programu Zapobiegania Niedostosowaniu Społecznemu Wśród Dzieci i Młodzieży,
- sprawozdanie odnośnie Powiatowego Programu Zapobiegania Przestępczości oraz Porządku Publicznego i Bezpieczeństwa Obywateli,
- sprawozdania rzeczowo-finansowe z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych finansowanych z środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- informacje o domach pomocy społecznej (miesięcznie),
- sprawozdanie z realizacji pilotażowego programu Aktywny Samorząd,
- sprawozdanie z realizacji Strategii Rozwoju Powiatu Tarnogórskiego.

Do przygotowania większości ze sprawozdań wykorzystano system Pomost (program do obsługi świadczeń wypłacanych przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie i Ośrodki Pomocy Społecznej). Od 2007r. sprawozdania z zakresu rodzin zastępczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych wysyłane są również w formie elektronicznej za pośrednictwem aplikacji Gsac. Wszystkie wysłane w wersji elektronicznej sprawozdania uzyskały status „poprawne” nadawany przez Wojewódzkiego Administratora Pomost (Śląski Urząd Wojewódzki) po ich weryfikacji.

Ponadto wszystkie dowody księgowo sprawdza się pod względem formalno-rachunkowym następnie dekretuje i księguje w księgach rachunkowych za pomocą programu księgowego F-K MILLENNIUM.

10. Informacja publiczna

W 2012r. łącznie wprowadzono 25 informacji do biuletynu informacji publicznej PCPR (www.bip.pcpr.tarnogorski.pl).

Na bieżąco aktualizowano również utworzoną w 2012r. stronę internetową PCPR – www.pcpr.tarnogorski.pl. Większość z 29 aktualizacji dotyczyła działalności jednostki oraz różnych źródeł zewnętrznego wsparcia dla rodzin zastępczych, osób niepełnosprawnych i osób pokrzywdzonych w wyniku przemocy. Na stronie prowadzono również dział zawierający wszystkie aktualne akty prawne związane z działalnością PCPR.

11. Wykonanie wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2012r.

TABELA 14. Wykonanie wydatków Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w 2012r			
LP	PRZEZNACZENIE ŚRODKÓW	KWOTA	UWAGI
1.	Placówki opiekuńczo wychowawcze	1 069 412,32 zł	
2.	Rodziny zastępcze	3 555 913,30 zł	W tym: - 7610,40zł dotacja z budżetu państwa „Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej” Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na rok 2012r. - 115 868,00zł dotacja z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych JST wynikająca z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej
3.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	1 035 790,77 zł	- tym na wynagrodzenia 717 775,00zł - dotacja z budżetu państwa - dodatki dla pracowników socjalnych 5 500,00zł
4.	Zadania przeciwdziałania przemocy w rodzinie – realizacja programu korekcyjno edukacyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie	18 000,00 zł	dotacja z budżetu Państwa
5.	Wzmocnienie rozwoju lokalnych systemów profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy w rodzinie projekt w konkursie	29 779,32 zł	dotacja ROPS
7.	Projekt systemowy PO KL	447 273,40 zł	projekt dofinansowany z EFS Wkład własny nie ujęty w kwocie głównej 83061,00zł stanowiły środki PFRON
SUMA (wiersze 1 – 7) Środki wydatkowane w ramach budżetu PCPR		6 156 169,11 zł	
8.	Dofinansowania PFRON	1 807 166,76 zł	środki PFRON z Warsztatami Terapii Zajęciowej
9	Dofinansowania PFRON - „Aktywny Samorząd”	91 203,30 zł	
SUMA (wiersze 8 – 9) Środki wydatkowane w ramach dofinansowań do zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych		1 898 370,06 zł	

II. POMOC OSOBOM NIEPEŁNOSPRAWNYM

1. Rehabilitacja społeczna osób niepełnosprawnych

W roku 2012 środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczone na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych wynosiły 1 807 166,76 zł.

W latach poprzednich wysokość środków PFRON przeznaczonych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych przedstawiała się następująco:

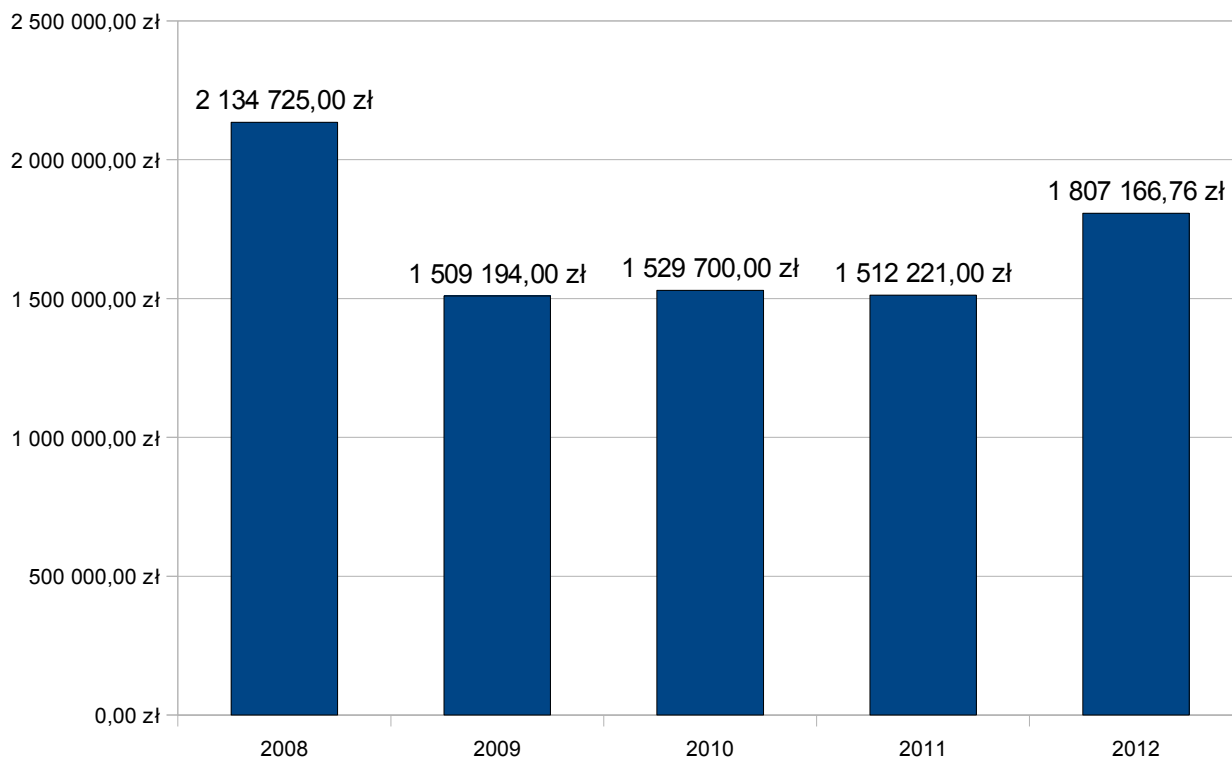
2008r. – 2 134 725,00 zł,

2009r. – 1 509 194,00 zł,

2010r. – 1 529 700,00 zł,

2011r. – 1 512 221,00zł.

WYKRES 4. Zestawienie kwot jakimi Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dysponowało na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Rada Powiatu w Tarnowskich Górach w drodze uchwały nr XXI/224/2012

z dnia 27 marca 2012r w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, dokonała podziału środków na realizację poszczególnych zadań z zakresu rehabilitacji społecznej:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych przeznaczono 250 000,00 zł,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przeznaczono 10 000,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przeznaczono 250 000,00 zł,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych przeznaczono 250 000,00 zł,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej przeznaczono 1 035 720,00zł.

Korzystając z możliwości dokonania przesunięć środków finansowych pomiędzy poszczególnymi zadaniami, Rada Powiatu w Tarnowskich Górach, w celu pełnego wykorzystania środków Funduszu, przyjęła w trakcie roku 2 uchwały w sprawie zmiany uchwały nr XXI/224/2012 z dnia 27 marca 2012r. w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Uchwały Rady Powiatu w Tarnowskich Górach:

- nr XXX/332/2012 z dnia 27 listopada 2012 roku,
- nr XXXI/340/2012 z dnia 20 grudnia 2012 roku.

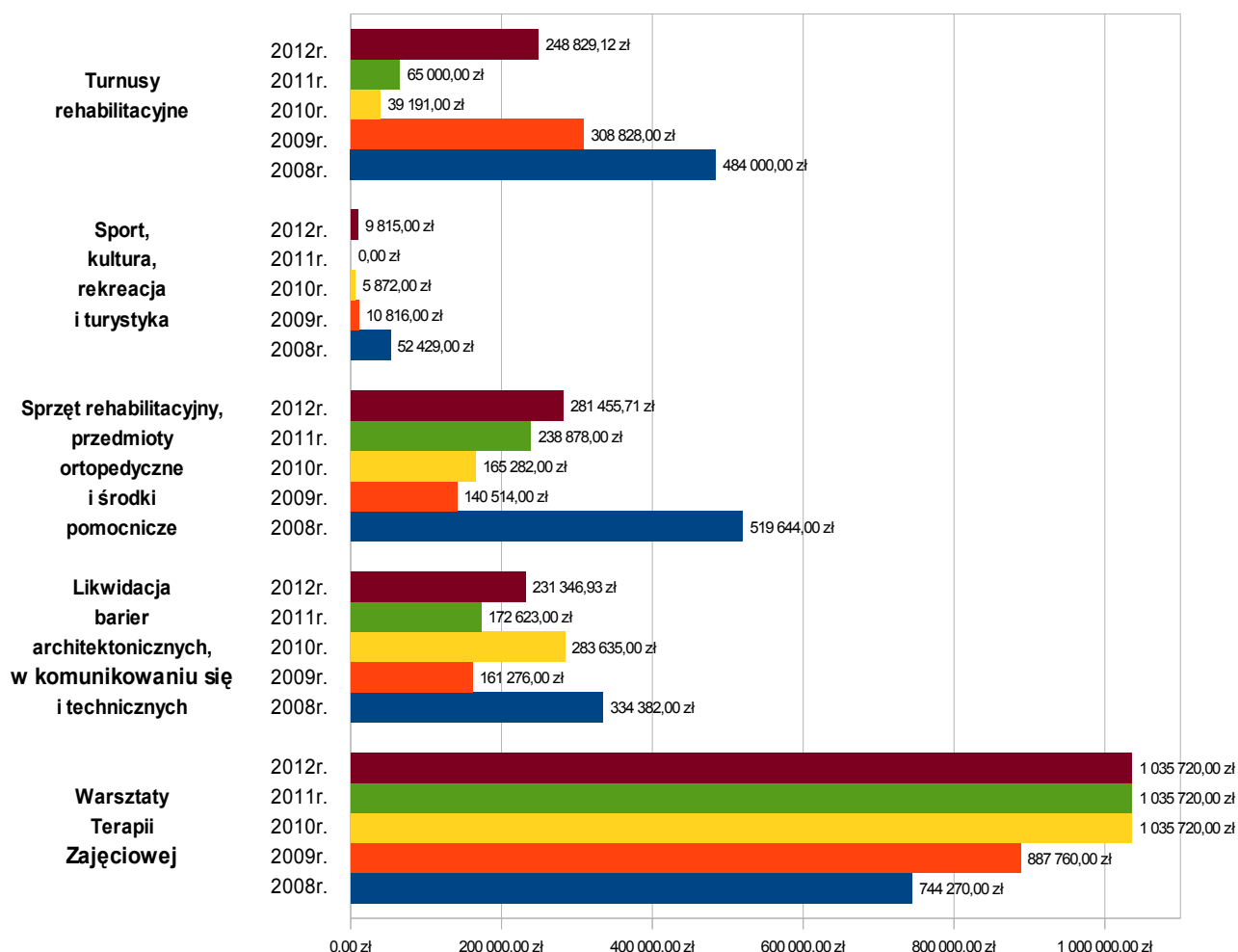
każdorazowo zmieniały kwoty przeznaczone na realizację poszczególnych zadań.

Ostatecznie, na mocy ostatniej z wymienionych uchwał, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dysponowało w roku 2012 następującymi środkami na poszczególne zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych – 248 829,12 zł,

- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych przeznaczono – 9 815,00 zł,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne, i środki pomocnicze przeznaczono 281 455,71 zł,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych – 231 346,93 zł,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej – 1 035 720,00 zł.

WYKRES 5. Zestawienie środków PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

1.1. Uczestnictwo osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych

Na realizację zadania uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w 2012r. kwotę 248 829,12 zł., którą w ramach powyższego zadania wykorzystano w całości. Dla porównania:

- w roku 2011 PCPR otrzymało 65 000,00zł(wydatkowano: 65 000,00 zł),
- w roku 2010 PCPR otrzymało 39 191,00 zł (wydatkowano: 39 191,00 zł),
- w roku 2009 PCPR otrzymało 308 828,00 zł (wydatkowano: 308 390,00 zł),
- w roku 2008 PCPR otrzymało 484 000,00 zł (wydatkowano: 469 718,00 zł).

W roku 2012 złożono 331 wniosków (obejmujących 331 osób niepełnosprawnych i 184 opiekunów – łącznie 515 osób).

Dofinansowaniem objęto **197** wnioskodawców (ponadto dofinansowanie przyznano dla **118** opiekunów – łącznie **315** osób).

Na liczbę **315** osób objętych dofinansowaniem w roku 2012r. składa się:

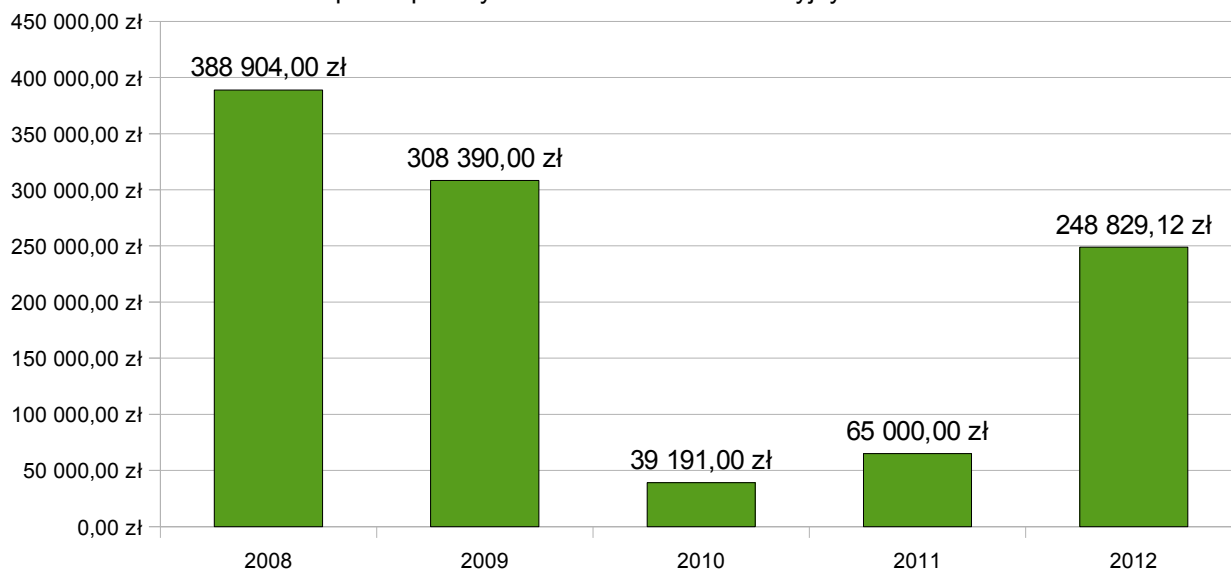
- 29 dzieci niepełnosprawnych i 29 opiekunów,
- 168 dorosłych niepełnosprawnych i 89 opiekunów.

Wśród wszystkich 197 osób, którym wypłacono dofinansowanie mieszkańcami terenów wiejskich było 56 osób. Z kolei spośród wspomnianych 197 osób było 93 kobiet.

Dofinansowania z powodu braku środków finansowych na ten cel nie otrzymało **134** wnioskodawców.

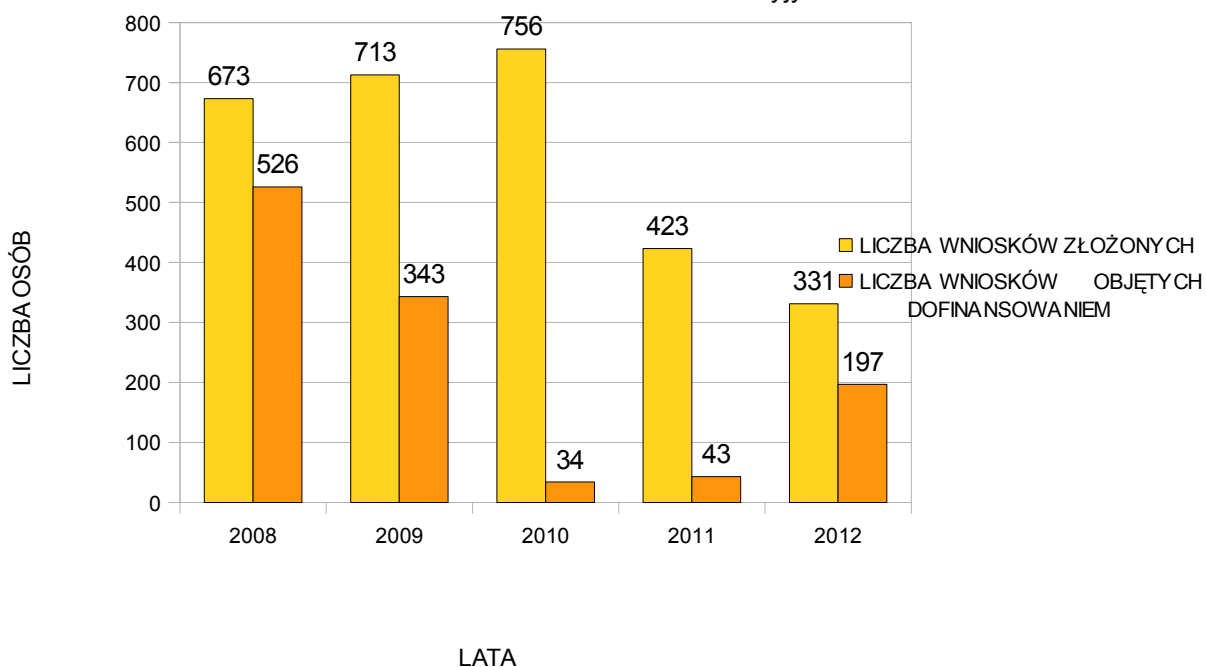
Poniżej zestawiono kwoty wypłaconego dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2008 - 2012.

WYKRES 6. Zestawienie kwot wypłaconego dofinansowania do uczestnictwa osób niepełnosprawnych w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2008-2012

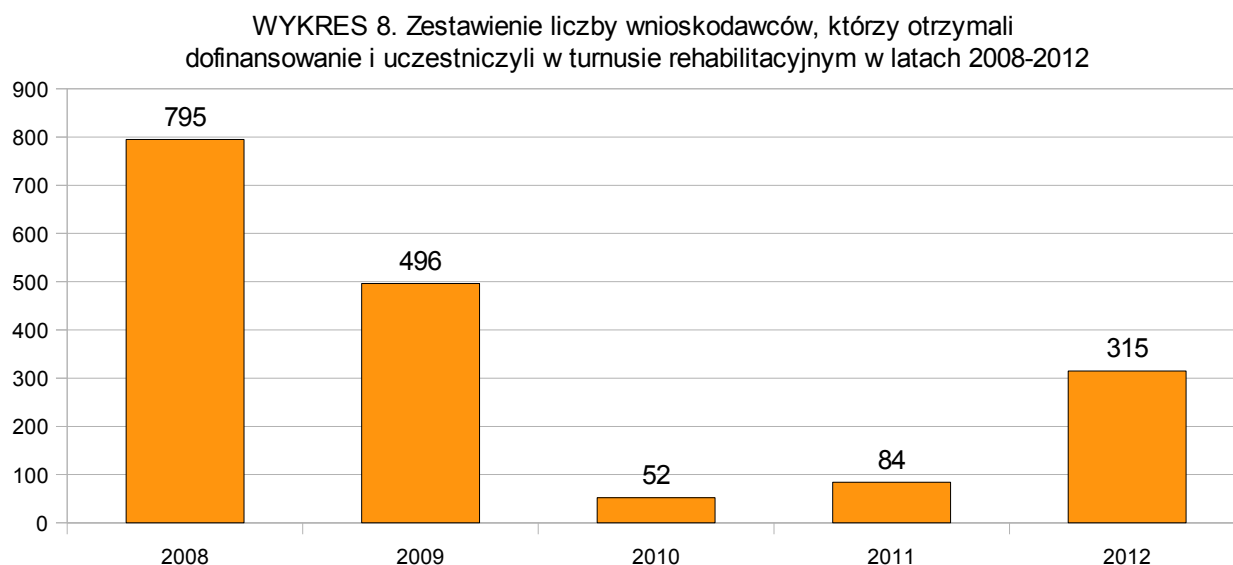
Poniżej przedstawiono liczbę złożonych wniosków w zestawieniu z liczbą wniosków objętych dofinansowaniem w latach 2008 - 2012.

WYKRES 7. Zestawienie liczby wnioskodawców pod kątem przyznanego dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w latach 2008-2012

Poniżej przedstawiono liczbę wnioskodawców, wraz z opiekunami, którzy

otrzymali dofinansowanie i uczestniczyli w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2008-2012:

1.2. Organizacja sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych

Wnioski o dofinansowanie ze środków PFRON organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych mogły składać organizacje pozarządowe oraz jednostki nie posiadające osobowości prawnej w terminie do 30 listopada 2011 roku.

Łącznie złożono 6 wniosków na zorganizowanie zadań.

PCPR przyznał dofinansowanie do 6 wniosków na łączną kwotę 10 000,00 zł. Faktycznie wykorzystano 9 815,00zł, z uwagi na niepełne wykorzystanie przyznanych kwot dofinansowania.

Niewykorzystane środki finansowe zostały „przesunięte”, w drodze uchwały Rady Powiatu w Tarnowskich Górach, na dofinansowanie do przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

Poniższa tabela prezentuje wykaz organizatorów przedsięwzięć w ramach organizowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, wraz z przyznanymi kwotami dofinansowania i kwotami wykorzystanymi.

TABELA 15. WYKAZ ORGANIZATORÓW I PRYZNANYCH ŚRODKÓW NA ORGANIZACJĘ SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Lp	Nazwa organizatora - wnioskodawcy	Kwota przyznana	Kwota wykorzystana	Środki niewykorzystane
1	Oddział Regionalny Olimpiady Specjalne - "Sokoły" Miedary	6 346,00 zł	6 346,00 zł	-
2	Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych	567,00 zł	567,00 zł	-
3	Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych	393,00 zł	388,00 zł	5,00 zł
4	Stowarzyszenie Żeglarzy Niepełnosprawnych	858,00 zł	770,00 zł	88,00 zł
5	Stowarzyszenie „Serdeczni”	918,00 zł	826,00 zł	92,00 zł
6	Stowarzyszenie „Serdeczni”	918,00 zł	918,00 zł	-
Razem:		10 000,00 zł	9 815,00 zł	185,00 zł

Dofinansowanie zadania z zakresu organizowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych umożliwiły aktywizację oraz integrację środowiska osób niepełnosprawnych. Dofinansowane zadania, oparte w głównej mierze na aktywności sportowej osób niepełnosprawnych, odbyły się w formie letniego obozu sportowego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz cyklu imprez skierowanych do niepełnosprawnych żeglarzy.

W roku 2012 złożono 7 wniosków na realizację zadań w ramach organizowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, zaplanowanych do realizacji w roku 2013.

1.3. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze

Na realizację zadania dofinansowania zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, PCPR otrzymało w 2012r. 281 455,71 zł, którą w ramach powyższego zadania wykorzystano w całości. Dla porównania:

w roku 2011 PCPR otrzymało 238 878,00 zł (wydatkowano 238 878,00 zł),

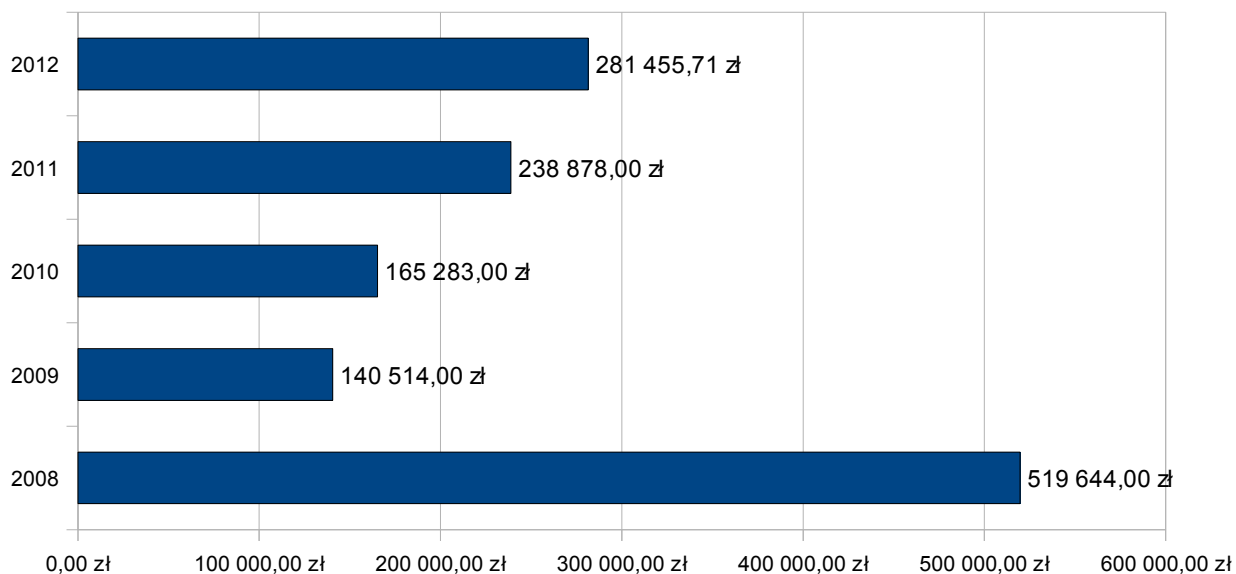
w roku 2010 PCPR otrzymało 165 282,00 zł (wydatkowano 165 282,00 zł),

w roku 2009 PCPR otrzymało 140 514,00 zł (wydatkowano 140 514,00 zł),

w roku 2008 PCPR otrzymało 519.644,00 zł (wydatkowano 519 644,00 zł).

Poniżej przedstawiono kwoty wypłaconego dofinansowania w latach 2008 - 2012.

WYKRES 9. Środki wydankowane w ramach zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2008-2012

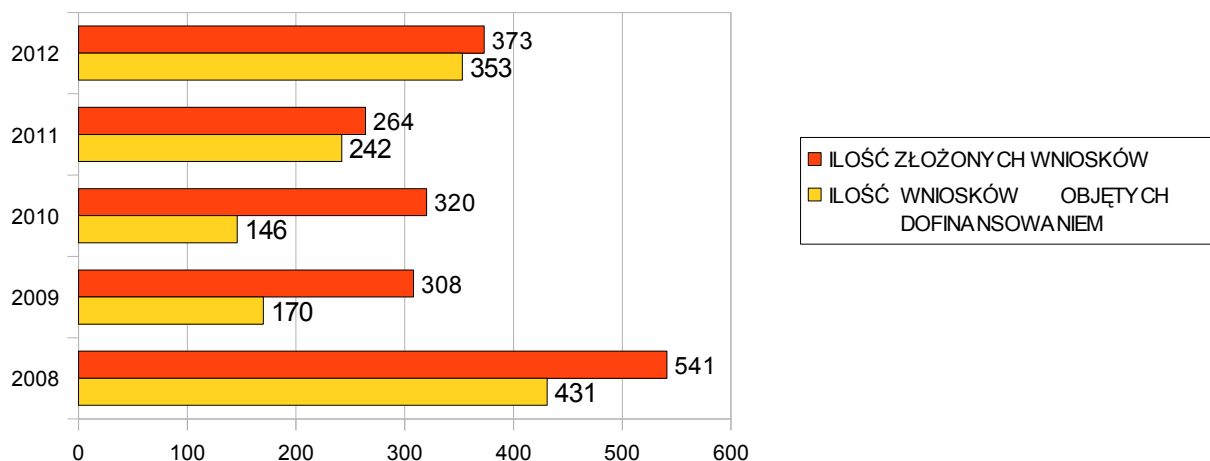
W okresie sprawozdawczym złożono 373 wnioski, w tym:

- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 8,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 46,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dorosłych niepełnosprawnych – 319.

Liczbę złożonych wniosków na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2008 - 2012 w zestawieniu z liczbą wniosków objętych dofinansowaniem w tym okresie przedstawiono na poniższym wykresie.

WYKRES 10. Zestawienie liczby złożonych i objętych dofinansowaniem wniosków na sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2008-2012

W 2012r. dofinansowanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze wypłacono dla 353 wnioskodawców na kwotę 281 455,71 zł, w tym:

- na dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny – 7 (6 114,00 zł),
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej – 45 (36 004,00 zł) ,
- na dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dla dorosłych niepełnosprawnych – 301 (239 337,71 zł).

W zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze dofinansowano zakup m.in.: roweru rehabilitacyjnego stacjonarnego, orbitreka, aparatów słuchowych, wkładek do aparatów słuchowych, obuwia ortopedycznego, materaców przeciwoleżynowych, poduszek przeciwoleżynowych, protez uda, protez podudzia, protez piersi, naprawa protezy podudzia, pończoch kikutowych, pionizatorów, pieluchomajtek, cewników, balkoników, szkieł okularowych, wózków inwalidzkich, kul łokciowych, aparatów do leczenia bezdechu.

Z przyznanego dofinansowania nie skorzystały 2 osoby – rezygnacja. Ponadto 18 wnioskodawców otrzymało odmowę przyznania dofinansowania na powyższe zadanie ze względu na: przekroczenie kryterium dochodowego, brak środków finansowych, nie uznanie danego urządzenia za sprzęt rehabilitacyjny.

1.4. Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych

Na realizację zadania likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało w roku 2012 kwotę 231 346,93 zł., którą w ramach powyższego zadania wykorzystano w całości. Dla porównania:

w roku 2011 PCPR otrzymało 172 623,00 zł (wydatkowano 172 475,00 zł),

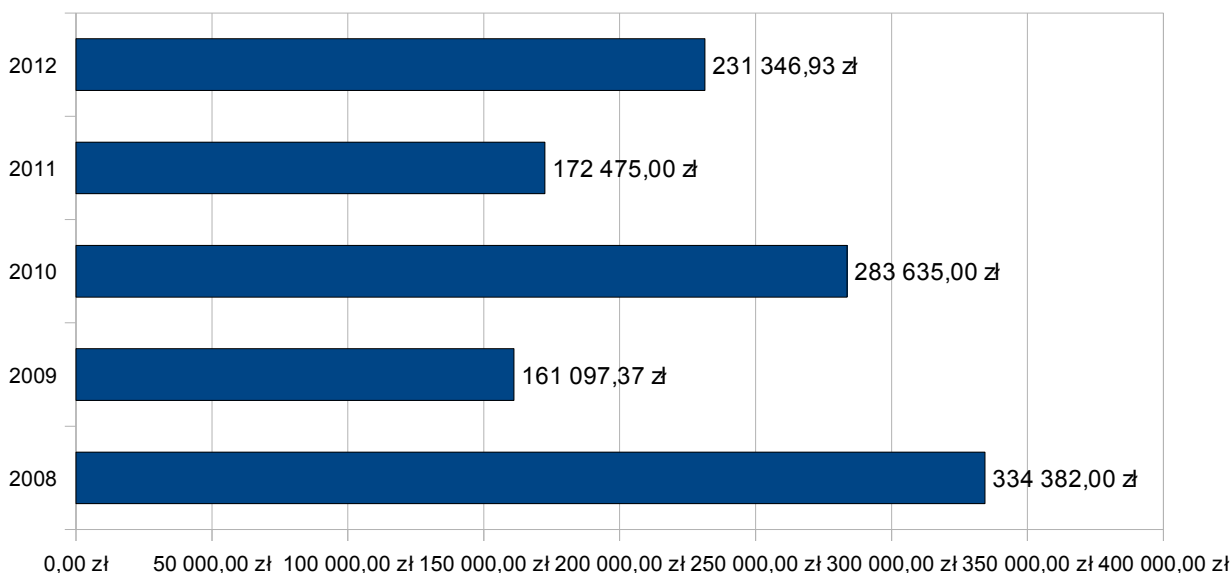
w roku 2010 PCPR otrzymało 283 635,00 zł (wydatkowano 283 635,00 zł),

w roku 2009 PCPR otrzymało 161 097,37 zł (wydatkowano 161 097,37 zł),

w roku 2008 PCPR otrzymało 334 382,00 zł (wydatkowano 334 382,00 zł).

Poniżej przedstawiono środki wydane na pokrycie kosztów likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2008 - 2012.

WYKRES 11. Środki wydane na pokrycie kosztów likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się w latach 2008-2012

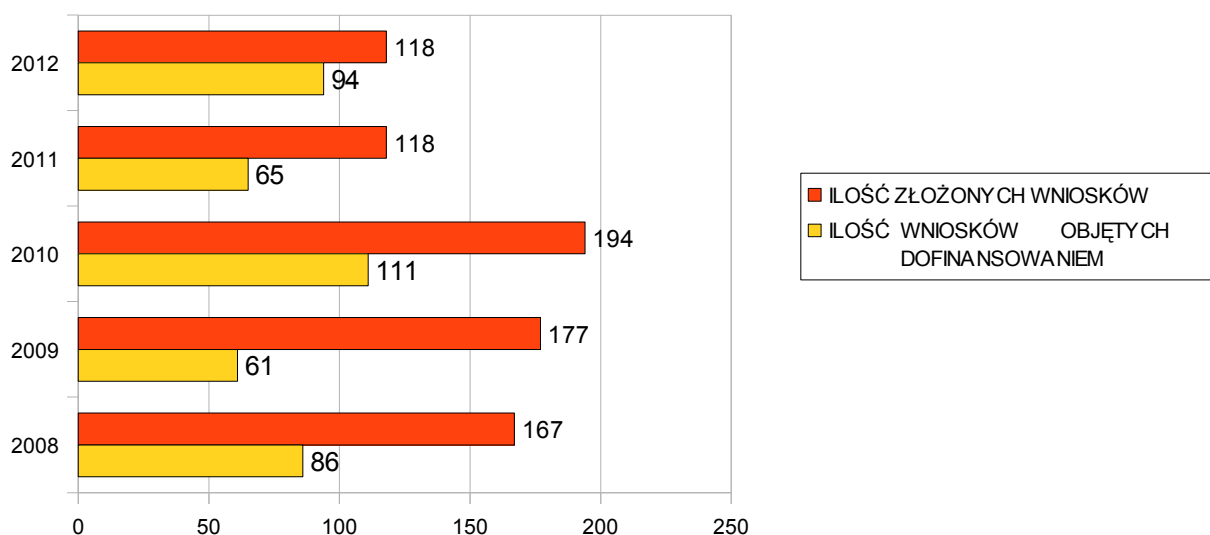

W 2012 roku zostało złożonych 118 wniosków (dla porównania w 2011 – 118, 2010r. - 194, 2009r. - 177, w 2008r. - 167) na zadania z zakresu likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się osób niepełnosprawnych, w tym:

- na dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych – 21,
- na dofinansowanie do likwidacji barier technicznych – 25,
- na dofinansowanie do likwidacji barier w komunikowaniu się – 72.

Poniżej przedstawiono zestawienie złożonych i objętych dofinansowaniem wniosków o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2008 - 2012.

WYKRES 12. Zestawienie liczby wnioskodawców pod kątem przyznanego dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w latach 2008-2012

Przyznano dofinansowanie i podpisano umowy z 94 wnioskodawcami na łączną kwotę 237 811,00 zł. W związku z faktem, iż wnioskodawcy nie wykorzystali w pełnym zakresie przyznaných kwot dofinansowania wypłacono kwotę 231 346,93 zł.

Na likwidację barier architektonicznych w miejscach zamieszkania osób niepełnosprawnych wypłacono kwotę 93 848,96 zł dla 18 wnioskodawców (prace związane były m.in. z adaptacją pomieszczenia na łazienkę dla osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim oraz przystosowaniem istniejących łazienek poprzez zamontowanie kabin prysznicowych, krzesełek prysznicowych, ubikacji dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,

umywalki stosownie do potrzeb osób niepełnosprawnych, montaż uchwytów, poszerzeniem drzwi do łazienki dla osób poruszających się na wózku inwalidzkim; zakupem i montażem automatyki do bramy wjazdowej dla osoby poruszającej się na wózku inwalidzkim, z utwardzeniem terenu poprzez położenie kostki betonowej dla potrzeb swobodnego poruszania się przez osoby niepełnosprawnej z chorobą narządu wzroku, zamontowaniu poręczy przy drzwiach wejściowych i tarasie).

Na likwidację barier technicznych wydano kwotę 40 458,40zł dla 23 wnioskodawców. W ramach likwidacji tych barier dofinansowano zakup: łóżka z wyposażeniem i materacem, roweru trójkołowego, szyn wjazdowych dla wózka inwalidzkiego, schodołazu, koncentratora tlenu dla osoby niepełnosprawnej ze schorzeniem oddechowym i krążeniowym, podnośnika wannowego, podnośnika transportowo - kąpielowego, zegarka mówiącego dla potrzeb osób niewidomych, poduszki stabilizującej sylwetkę dla osoby niepełnosprawnej poruszającej się na wózku inwalidzkim.

Dofinansowaniem do likwidacji barier w komunikowaniu objęto 53 osób niepełnosprawnych. Na ten cel została wydatkowana kwota 97 039,57 zł, która została przeznaczona w szczególności na pokrycie wydatków związanych z zakupem sprzętu komputerowego, programów specjalistycznych, urządzenia elektronicznego wraz z programem do komunikacji alternatywnej (zestaw), telefonu komórkowego.

Poniżej przedstawiono zestawienie liczby złożonych wniosków, wniosków objętych dofinansowaniem oraz kwotę wypłaconą w podziale na poszczególne bariery w 2012 roku

TABELA 16. ZESTAWIENIE DLA ZADAŃ NA DOFINANSOWANIE DO LIKWIDACJI BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, TECHNICZNYCH I W KOMUNIKOWANIU SIĘ			
BARIERY	LICZBA ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW	LICZBA WNIOSKÓW OBJĘTYCH DOFINANSOWANIEM	WYPŁACONA KWOTA DOFINANSOWANIA
ARCHITEKTONICZNE	21	18	93 848,96 zł
TECHNICZNE	25	23	40 458,40 zł
W KOMUNIKOWANIU SIĘ	72	53	97 039,57 zł
SUMA	118	94	231 346,93 zł

Zasadność złożonych wniosków oceniały Zespoły Pełnomocników Starosty Tarnogórskiego ds. rozpatrywania wniosków: na likwidację barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

W 2012 roku z ogólnej liczby 118 ubiegających się o dofinansowanie do likwidacji barier architektonicznych, technicznych i w komunikowaniu się 4 wnioski pozostały bez rozpatrzenia ze względu na braki formalne, 3 wnioskodawców zrezygnowało z przyznanego dofinansowania, 1 wnioskodawca zmarł, 16 wnioskodawców otrzymało odmowę przyznania dofinansowania ze względu na: nieuznanie danego urządzenia lub zakresu prac za likwidację barier oraz brak środków finansowych na zadanie dotyczące dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych.

1.5. Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztat terapii zajęciowej jest jedną z podstawowych form aktywności, która wspomaga proces rehabilitacji zawodowej społecznej osób niepełnosprawnych.

Na terenie Powiatu Tarnogórskiego działają dwa warsztaty: Warsztat Terapii Zajęciowej prowadzony przez Salezjański Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Tarnowskich Górach (warsztat powstał w marcu 2000r.) oraz Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni prowadzony przez Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Śląski Oddział Regionalny w Katowicach (warsztat powstał w grudniu 2005 r.). Uczestnikami zajęć warsztatowych są osoby posiadające orzeczenia o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do rehabilitacji w warsztacie terapii zajęciowej. Dzięki uczestnictwu w warsztacie osoba niepełnosprawna ma możliwość wyrabiania zaradności osobistej, zdobywa umiejętności praktyczne, uczy się nowych ról społecznych. Uczestnictwo w WTZ stanowi też etap wstępny do podjęcia pracy zawodowej przez osoby niepełnosprawne.

Podział procentowy finansowania wtz pozostał na poziomie ubiegłorocznym tzn. 90% kosztów sfinansowane było przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (kwota 1 035 720,00zł), a pozostałe 10% kosztów działalności

wtż poniósł Powiat (kwota 115 080,00zł).

TABELA 17. WYDATKOWANE ŚRODKI NA DZIAŁALNOŚĆ WARSZTAT ÓW TERAPII ZAJĘCIOWEJ		
WARSZTAT TERAPII ZAJĘCIOWEJ	ŚRODKI POWIATU	ŚRODKI PFRON
WTZ KALETY DRUTARNIA	49 261,53 zł	443 051,01 zł
WTZ TARNOWSKIE GÓRY	65 684,00 zł	591 313,35 zł
RAZEM	114 945,53 zł	1 034 364,36 zł

W Warsztacie Terapii Zajęciowej w Tarnowskich Górach prowadzone były następujące pracownie: krawiecka, gospodarstwa domowego, komputerowo-edukacyjna, rękodzieła, arteterapii, techniczno-ślusarska, teatralno-muzyczna oraz ogrodniczo-florystyczna. W zajęciach warsztatowych uczestniczyło 40 osób. W miesiącu listopadzie 2012r. przeprowadzona została kontrola warsztatu. Zalecenia pokontrolne dotyczyły głównie prawidłowego opisywania faktur dotyczących zakupu materiału do terapii, sporządzania oceny kompleksowej dla uczestników warsztatu, uzupełnienia dokumentacji uczestników.

PCPR nie wniósł do pracy Warsztatu Terapii Zajęciowej w Tarnowskich Górach zastrzeżeń innych niż te które wynikały w toku przeprowadzonej kontroli.

WTZ w Tarnowskich Górach sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu.

Na podstawie § 21 ust. 1 i 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004r. nr 63, poz. 587) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach dokonało corocznej oceny działalności warsztatu za 2012r., które oceniło w/w warsztat pozytywnie. Ocena ta dokonana została na podstawie sprawozdania z działalności rehabilitacyjnej i wykorzystania środków finansowych Warsztatu Terapii Zajęciowej.

Natomiast Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni zaoferował swoim uczestnikom zajęcia w pracowniach: gospodarstwa domowego, zoologicznej, florystyczno-ogrodniczej, zagospodarowania terenu i aranżacji komputerowej, artystycznej oraz technicznej. Uczestniczyło w nich 30 osób. Terapia zajęciowa w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej realizowana jest przez terapię

indywidualną i grupową, muzykoterapię, teatroterapię, filmoterapię, zajęcia edukacyjne, rekreacyjne, terapię przez kontakt z przyrodą oraz różnego rodzaju konkursy. W październiku 2012r. rozpoczęła się kontrola WTZ w Kaletach—Drutarni, której zakres obejmował następujące zagadnienia:

- prawidłowość wykorzystania środków Funduszu i Powiatu,
- zgodność postanowień umowy ze stanem faktycznym.

Termin zakończenia kontroli wstępnie ustalono na koniec I kwartału 2013. ze względu na uzupełnienie dokumentacji oraz wyjaśnienie niektórych spraw pojawiających się w toku kontroli WTZ.

Powiatowe Centrum Pomocy w Tarnowskich Górach nie dokonało na podstawie § 21 ust.1 i 3 Rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz. U. z 2004r. nr 63, poz. 587) oceny działalności za 2012r. ze względu na trwającą kontrolę.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Kaletach-Drutarni przekazał sprawozdanie z działalności warsztatu za 2012 rok. Warsztat sporządzał plany finansowe, rozliczał środki oraz przekazywał kwartalne informacje o ich wydatkowaniu.

Działalność warsztatów terapii zajęciowej wspomagała proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych z terenu Powiatu Tarnogórskiego.

1.6. Realizacja pilotażowego programu "Aktywny Samorząd".

Rok 2012 był pierwszym rokiem realizacji na terenie Powiatu Tarnogórskiego pilotażowego programu "Aktywny Samorząd" finansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Realizacja programu na mocy umowy podpisanej pomiędzy Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych a Powiatem Tarnogórskim została powierzona Powiatowemu Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Formy wsparcia przewidziane w programie adresowane były do uprawnionych osób niepełnosprawnych i dotyczyły likwidacji barier ograniczających ich społeczne i zawodowe funkcjonowanie. Program obejmował następujące obszary:

- Obszar A – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu,
- Obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem,
- Obszar B2 – pomoc w zakupie urządzeń lektorskich,
- Obszar B3 – pomoc w zakupie urządzeń brajlowskich,
- Obszar B4 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu komputerowego i oprogramowania lub urządzeń lektorskich albo brajlowskich,
- Obszar C – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym,
- Obszar E – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy kategorii B,
- Obszar F – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej.

Na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie otrzymało, w ramach I i II transzy, następujące środki finansowe (składające się na łączną kwotę 193 987,08 zł):

- Obszar A – 19 824,00 zł,
- Obszar B1 – 34 917,00 zł,
- Obszar B2 – 18 213,00 zł,
- Obszar B3 – 28 763,00 zł,
- Obszar C – 61 210,00 zł,
- Obszar D – 21 760,00 zł,
- Obszar F – 3 006,00 zł,
- Koszty obsługi realizacji programu – 5 035,26 zł,

- Koszty promocji programu – 1 258,82 zł.

Osoby uprawnione do korzystania z dofinansowania w ramach ww. obszarów składały do dnia 30 września 2012 roku wnioski w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Łącznie wpłynęło 20 wniosków, z czego jeden wnioskodawca zrezygnował z możliwości ubiegania się o dofinansowanie przed weryfikacją formalną i merytoryczną wniosku.

Dofinansowaniem objęto 19 osób, których wnioski zostały zweryfikowane pozytywnie, tj.: 18 osób legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności i 1 osoba posiadająca orzeczenie o niepełnosprawności do 16 roku życia.

Na realizację wniosków zweryfikowanych pozytywnie wydatkowano łącznie kwotę 88 546,90 zł:

- Obszar A – 7 550,00 zł,
- Obszar B1 – 8 182,80 zł,
- Obszar B3 – 3 800,00 zł,
- Obszar C – 47 600,00 zł,
- Obszar D – 20 950,00 zł,
- Obszar F – 464,10 zł.

Dodatkowo na pokrycie kosztów obsługi realizacji programu wydatkowano kwotę 2 656,40 zł. Łącznie na realizację pilotażowego programu „Aktywny Samorząd” w 2012r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach wydatkowało kwotę 91 203,30 zł.

III. DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Zgodnie z art. 54 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności i nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Umieszczenie w domu następowało po uprzednim skierowaniu osoby wymagającej całodobowej opieki przez gminę właściwą dla jej miejsca zamieszkania (gmina określała wysokość odpłatności, jaką osoba kierowana ma uiszczać za pobyt w domu). Do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach należało wydawanie decyzji o umieszczeniu w DPS, wydawanie decyzji zmieniających odpłatność dla osób umieszczonych w domach pomocy społecznej na tzw. „starych zasadach”, oraz wpisywanie na listę osób oczekujących do poszczególnych domów - określając przybliżony termin przyjęcia.

Okres oczekiwania na umieszczenie w poszczególnych domach zależny był od ich typu. Najtrudniej określić jest okres oczekiwania na umieszczenie w DPS w Zbrostawicach (dom dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie). Biorąc pod uwagę ruch mieszkańców Domu w ostatnich latach należy przyjąć, iż wynosi ok. 6 lat. Do DPS w Łubiu (dla przewlekłe psychicznie chorych) okres oczekiwania na umieszczenie wynosi około 5 lat, do DPS „Przyjaźń” (dla przewlekłe somatycznie chorych) – ok. 2 lat dla mężczyzn i 3 lata dla kobiet, do DPS w Tarnowskich Górach przy ul. Gliwickiej (dla kobiet przewlekłe psychicznie chorych) – ok. 6 lat. Natomiast jeśli chodzi o DPS w Nakle Śląskim (dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie) okres oczekiwania wynosi 5 lat, a DPS w Miedarach (dla mężczyzn niepełnosprawnych) przyjęcia odbywają się w chwili obecnej na bieżąco.

O umieszczenie w DPS funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego w 2012 roku starały się **129** osoby, z czego **33** osoby to mieszkańcy Powiatu Tarnogórskiego, pozostałe **96** osób mieszka poza Powiatem. Najwięcej mieszkańców Powiatu oczekiwało na umieszczenie w Domu Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach.

1. Wnioski w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego w roku 2012.

Wzrosła ogólna liczba wniosków w sprawie umieszczenia w domach pomocy społecznej ze **126** wniosków w roku **2011** do **129** w roku **2012**. Powodem tej sytuacji był fakt, iż Dom Pomocy Społecznej w Miedarach -dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie uzyskał wymagane standardy w związku z czym mogliśmy tam umieszczać osoby oczekujące w kolejce.

Zmniejszył się odsetek osób – mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego, ubiegających się o umieszczenie w domach pomocy społecznej z **41** osób w roku **2011** do **33** osób w roku **2012**.

W trakcie roku w domach pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu Tarnogórskiego umieszczono łącznie 49 osób.

TABELA 18. LICZBA OSÓB PRZYJĘTYCH DO DOMÓW POMOCY SPOŁECZNEJ W 2012r.		
Dom Pomocy Społecznej	Liczba osób umieszczonych w DPS	
	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry, ul. Gliwicka 22	4	0
Tarnowskie Góry, ul. Włoska 24	16	8
Nakło Śląskie, ul. Główna 8	0	1
Miedary, ul. Zamkowa 7	0	6
Zbrostawice, ul. Wolności 34	9	1
Łubie, ul. Pyskowicka 34	2	1
	31	18
OGÓŁEM	49	

W **2012r.** wydano **174** decyzji administracyjnych, w tym:

- o umieszczeniu w domu pomocy społecznej – **43**,
- zmieniające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej– **70**,
- zmieniające skierowanie do domu pomocy społecznej – **1**,
- uchylające umieszczenie w domu pomocy społecznej- **7**,
- uchylające odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej- **2**,
- wygaszające skierowanie i umieszczenie w domu pomocy społecznej– **38**,

- wygaszające odpłatność za pobyt domu pomocy społecznej – 13.

2. Osoby oczekujące na umieszczenie w domach pomocy społecznej

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób oczekujących na umieszczenie w domach pomocy społecznej na dzień 31 grudnia 2012r.

TABELA 19. LICZBA OSÓB OCZEKUJĄCYCH NA UMIESZCZENIE W DOMACH POMOCY SPOŁECZNEJ NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2012r.		
Dom Pomocy Społecznej	Liczba osób oczekujących na umieszczenie w DPS wg. nowych zasad (na podstawie ustawy o pomocy społecznej z 12 marca 2004r.)	
	Osoby z terenu Powiatu	Osoby spoza Powiatu
Tarnowskie Góry ul. Gliwicka 22	6	19
Tarnowskie Góry ul. Włoska 24	14	30
Nakło Śląskie ul. Główna 8	1	4
Miedary ul. Zamkowa 7	0	1
Zbroslawice ul. Wolności 34	2	11
Łubie ul. Pyskowicka 34	11	8
OGÓŁEM	34	73
	107	

3. Domy Pomocy Społecznej – stopień osiągnięcia standardu

- Dom Pomocy Społecznej „Przyjaźń” w Tarnowskich Górach, ul. Włoska 24 jako pierwszy z domów z terenu Powiatu Tarnogórskiego uzyskał zezwolenie na prowadzenie domu (decyzja Wojewody Śląskiego z dnia 23 luty 2006r. nr PS.II-9013/5/05). Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2759,79zł
- Dom Pomocy Społecznej w Tarnowskich Górach, ul. Gliwicka 22 decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/19/08 z dnia 28 listopada 2008 roku uzyskał zezwolenie na prowadzenie Domu przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia św. Karola Boromeusza

z siedzibą w Mikołowie, ul. Okrzei 27. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2541,93zł,

- Dom Pomocy Społecznej w Zbrostawicach, ul. Wolności 34 decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/26/08 z dnia 09 lutego 2009 roku uzyskał zezwolenie na prowadzenie Domu przez Zakon Posługujących Chorym OO. Kamilianów w Tarnowskich Górach, ul. Bytomska 22. Decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/12/11 z dnia 28 listopada 2011r. zwiększono liczbę statutową mieszkańców powyższego domu z 85 do 95 osób. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2798,50zł,

- Dom Pomocy Społecznej w Łubiu, ul. Pyskowicka 34. Wojewoda Śląski decyzją nr PS/II/9013/13/08 z dnia 17 grudnia 2010r. wydał zezwolenie na prowadzenie Domu. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2462,58zł,

- Dom Pomocy Społecznej w Nakle Śląskim po zakończeniu prac związanych z realizacją programu naprawczego, decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/18/10 z dnia 09 grudnia 2010r. uzyskał zezwolenie na prowadzenie Domu. Natomiast decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/2/11 z dnia 24 marca 2011r. zmieniono w części dotyczącej rodzaju domu decyzję nr PS/II/9013/18/10 z dnia 9 grudnia 2010r. z domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie na dom pomocy społecznej dla osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie oraz dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie i nazwy z Dom Pomocy Społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza na Dom Pomocy Społecznej prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Karola Boromeusza w Nakle Śląskim. Pozostałe składniki wymienionej decyzji nie ulegają zmianie. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2456,25zł,

- Dom Pomocy Społecznej w Miedarach przeznaczony jest dla dorosłych mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie. Dom ten ubiegał się o uzyskanie zezwolenia Wojewody Śląskiego na prowadzenie domu, w związku z tym Zarząd Powiatu w Tarnowskich Górach na posiedzeniu w dniu 25 lipca 2011r. podjął decyzję

o zmniejszeniu liczby mieszkańców z 80 do 54 osób. Do dnia 31.12.2011r. przeniesiono 16 osób, natomiast 2 stycznia 2012r. przeniesiono 8 osób do Domu Pomocy Społecznej w Zbrośławicach a 1 osobę do DPS w Bobrku - Powiat Oświęcimski. Na dzień 31 grudnia 2012r. liczba mieszkańców wynosiła 54 osoby. Dom Pomocy Społecznej w Miedarach ul. Zamkowa 7 decyzją Wojewody Śląskiego nr PS/II/9013/27/10 z dnia 29 lutego 2012 roku uzyskał zezwolenie na prowadzenie Domu. Średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2012r. - 2875,75zł.

IV. PROJEKT SYSTEMOWY „SKRZYDŁA POWIATU – ROZWÓJ I PROMOCJA AKTYWNEJ INTEGRACJI SPOŁECZNEJ I ZAWODOWEJ MIESZKAŃCÓW POWIATU TARNOGÓRSKIEGO”

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach przystąpiło do realizacji projektu systemowego zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie projektu systemowego na lata 2012-2013 środki finansowe przeznaczone na realizację przedmiotowego projektu na lata 2012 – 2013 wynoszą 1 277 870 zł, w tym na 2012r. przeznaczono kwotę 626 952,65 zł. W 2012r. wykorzystano łącznie kwotę 530 334,59 zł, w tym bezpośrednio na wsparcie uczestników projektu 377 224,71 zł. Wkład własny Powiatu Tarnogórskiego do projektu systemowego stanowiły środki PFRON przekazywane na warsztaty terapii zajęciowej w kwocie 83 061,55 zł.

Głównym celem projektu jest aktywizacja społeczna i zawodowa uczestników Projektu, tj. osób niepełnosprawnych oraz usamodzielniających się wychowanków opuszczających pieczę zastępczą.

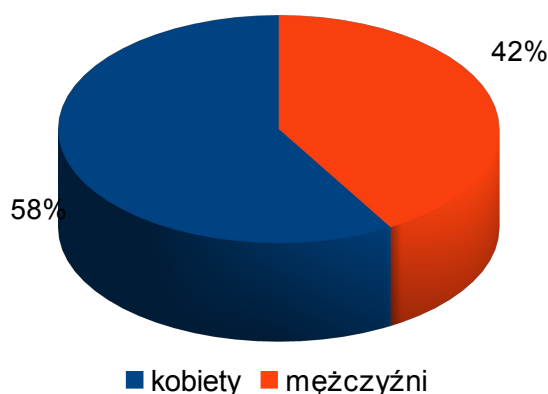
Szczegółowymi celami projektu są:

- zmniejszenie skutków niepełnosprawności, w tym poprawa sprawności fizycznej osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie mobilności zawodowej na współczesnym rynku pracy,
- poprawa funkcjonowania psychospołecznego uczestników Projektu,
- zdobycie nowych kompetencji i umiejętności zawodowych,
- przeciwdziałanie i minimalizacja skutków wykluczenia społecznego.

Projekt systemowy jest spójny z celem Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki tj. poprawą dostępu do rynku pracy osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, odnosi się do Strategii Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020 oraz opiera się na założeniach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Tarnogórskim na lata 2006-2015, której jednym z założeń jest stworzenie warunków do skutecznego przeciwdziałania bezrobociu.

W Projekcie uczestniczyło 65 osób – **45 osób niepełnosprawnych**, mieszkańców

Powiatu Tarnogórskiego, będących w wieku aktywności zawodowej, niezatrudnionych lub zatrudnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009r. nr 175 poz. 1362 z późn. zm.), korzystających ze świadczeń pomocy społecznej oraz **20 wychowanków** opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze oraz rodziny zastępcze.

WYKRES 13. Podział uczestników ze względu na płeć.

Wśród uczestników Projektu przeważały kobiety (58%). W czasie trwania Projektu z listy uczestników zostały skreślone 2 kobiety. Powodem ich skreślenia było nierealizowanie założeń wynikających z aneksu do indywidualnego programu usamodzielniania oraz niewywiązywanie się z działań w ramach instrumentów aktywnej integracji. Skreślony został też 1 niepełnosprawny mężczyzna z powodu rezygnacji z dalszego uczestnictwa w Projekcie.

W ramach Projektu zastosowano 4 instrumenty aktywnej integracji: aktywizację zawodową, aktywizację społeczną, aktywizację zdrowotną, aktywizację edukacyjną oraz dodatkowe formy wsparcia m.in.: możliwość skorzystania z doradztwa / poradnictwa w Punkcie Interwencji Kryzysowej oraz możliwość uczestniczenia w spotkaniach grup samopomocowych.

Każdy z uczestników objęty był min. 3 instrumentami aktywnej integracji, w ramach których mógł skorzystać z odpowiednich narzędzi / form wsparcia. Objęcie uczestnika poszczególnymi narzędziami opierało się na wnikliwej analizie predyspozycji i diagnozie potrzeb osoby objętej wsparciem.

Poniżej w formie tabeli zaprezentowano poszczególne instrumenty aktywnej

integracji i odpowiadające im formy wsparcia realizowane w Projekcie w 2012 roku.

TABELA 20. FORMY WSPARCIA W POSZCZEGÓLNYCH INSTRUMENTACH AKTYWNEJ INTEGRACJI w 2012 roku.	
AKTYWNA INTEGRACJA	FORMY WSPARCIA
Aktywizacja zdrowotna	Zajęcia aktywizujące zdrowotnie (rehabilitacyjne)
Aktywizacja edukacyjna	Kursy zawodowe Szkolenia i warsztaty o charakterze zawodowym
Aktywizacja zawodowa	Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym Warsztaty z trenerem pracy
Aktywizacja społeczna	Indywidualne konsultacje z psychologiem Indywidualne konsultacje z pedagogiem Warsztaty psychologiczne Warsztaty integracyjne wyjazdowe Warsztaty wyjazdowe z usamodzielniania
Dodatkowe wsparcie	Doradztwo/poradnictwo w Punkcie Interwencji Kryzysowej Spotkania grup samopomocowych Wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej Wsparcie doradcy ds. osób niepełnosprawnych Praca socjalna

Zajęcia aktywizujące zdrowotnie (rehabilitacyjne)

Zajęcia aktywizujące zdrowotnie odbywały się w SP ZOZ "REPTY" - Górnośląskim Centrum Rehabilitacji im. gen. Jerzego Ziętka w Tarnowskich Górach. Zajęcia aktywizujące zdrowotnie przeprowadzono w formie cyklu 10-dniowych zabiegów, poprzedzonych indywidualną konsultacją lekarską.

Niepełnosprawni uczestnicy Projektu mogli skorzystać z zabiegów rehabilitacyjnych, takich jak: laseroterapia, terapia magnetyczna, hydroterapia, inhalacje, ćwiczenia grupowe, światłolecznictwo, masaże, zabiegi fizykoterapeutyczne itd.

Na zajęcia aktywizujące zdrowotnie skierowano grupę 42 osób niepełnosprawnych, zabiegi ukończyło 40 osób spośród ww. grupy.

Kursy zawodowe

Uczestnicy Projektu (32 osoby), po wcześniejszej konsultacji z doradcą zawodowym, zostali skierowani do udziału w wybranych kursach zawodowych.

Poniżej w formie tabeli zaprezentowano liczbę osób uczestniczących w poszczególnych kursach zawodowych.

TABELA 21. LICZBA OSÓB Z PODZIAŁEM NA KOBIETY I MĘŻCZYŹN UCZESTNICZĄCYCH W POSZCZEGÓLNYCH KURSACH W 2012 roku.		
RODZAJ KURSU	LICZBA OSÓB	
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Prawo jazdy kat. B	8	3
Sprzedawca z obsługą komputera i kasy fiskalnej	2	-
Bukieciarstwo z elementami pakowania prezentów i obsługi kasy fiskalnej	4	-
Kelner z dekoracją stołów, sal i aranżacją wnętrz	1	-
Kurs obsługi wózka widłowego	-	1
Kucharz małej gastronomii	1	-
Kurs języka angielskiego	1	-
Kurs języka niemieckiego	1	1
Kurs obsługi komputera	1	3
Serwisowanie sprzętu komputerowego	-	1
Kurs grafiki komputerowej i tworzenia stron www	-	1
Pracownik ochrony bez wymogu posiadania licencji	1	2
RAZEM	20	12

Wśród grupy osób uczestniczących w kursach zawodowych 2 osoby skorzystały z możliwości ukończenia więcej niż 1 kursu zawodowego, tj. 2 kursów. 1 osoba nie ukończyła kursu pracownika ochrony bez wymogu posiadania licencji z powodu dużej absencji na wykładach i ćwiczeniach, wynikającej z pogorszenia stanu zdrowia. Również 1 osoba nie ukończyła kursu obsługi komputera z powodu dużej absencji na wykładach i ćwiczeniach, wynikającej z podjęcia zatrudnienia.

Szkolenia i warsztaty o charakterze zawodowym

Niepełnosprawni uczestnicy Projektu, łącznie 31 osób, po wcześniejszej konsultacji z doradcą zawodowym uczestniczyli w warsztatach o charakterze zawodowym. Warsztaty te odbywały się w siedzibie Warsztatów Terapii Zajęciowej przy Salezjańskim Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. św. Jana Bosko w Tarnowskich Górach.

Poniżej w formie tabeli zaprezentowano liczbę osób uczestniczących w wybranych warsztatach o charakterze zawodowym.

TABELA 22. LICZBA OSÓB Z PODZIAŁEM NA KOBIETY I MĘŻCZYŹN UCZESTNICZĄCYCH W POSZCZEGÓLNYCH WARSZTATACH		
RODZAJ WARSZTATÓW	LICZBA OSÓB	
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Warsztaty ceramiczne	5	12
Warsztaty taneczne	7	1
Warsztaty dziennikarskie	4	2
RAZEM	16	15

Indywidualne konsultacje z doradcą zawodowym

Z instrumentu doradztwa zawodowego skorzystały zarówno osoby niepełnosprawne jak i usamodzielniające się. Spotkania z doradcą zawodowym odbywały się w formie półtoragodzinnych indywidualnych spotkań. Głównym celem spotkań było nakierowanie uczestników Projektu zgodnie z predyspozycjami i warunkami na wybór odpowiednich kursów, szkoleń i warsztatów o charakterze zawodowym. Z indywidualnych konsultacji z doradcą zawodowym skorzystało 98,4% osób uczestniczących w Projekcie, tj. 64 uczestników.

Warsztaty z trenerem pracy

Warsztaty z trenerem pracy prowadzone były w podziale na 3 grupy uczestników, tj. I i II grupa osób niepełnosprawnych oraz grupa usamodzielniających się wychowanków. Na warsztaty skierowano łącznie 64 uczestników, tj. 19 usamodzielniających się wychowanków i 45 osób niepełnosprawnych. Celem spotkań było zapoznanie się z tematyką rynku pracy, przedsiębiorczości oraz rozwoju kompetencji interpersonalnych. Zaświadczenie o ukończeniu warsztatów otrzymało 60 uczestników, tj. 16 usamodzielniających się wychowanków i 44 osoby niepełnosprawne.

Indywidualne konsultacje z psychologiem

Osoby niepełnosprawne zostały objęte specjalistycznym wsparciem psychologicznym. Chęć udziału w tej formy wsparcia wyraziło 16 osób, natomiast faktycznie skorzystało 15 osób. Spotkania odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Indywidualne konsultacje z pedagogiem

Osoby opuszczające rodziny zastępcze bądź placówki opiekuńczo - wychowawcze zostały skierowane na indywidualne konsultacje z pedagogiem. Usamodzielniający się uczestnicy Projektu korzystali z poradnictwa, pomocy i wsparcia. Chęć udziału w tej formie aktywizacji wyraziło 15 osób, natomiast faktycznie skorzystało 13 osób. Spotkania trwały ok. 2 godz. i odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach.

Warsztaty psychologiczne

Warsztaty psychologiczne prowadzone były w podziale na 2 grupy, z czego II grupę dodatkowo (z uwagi na tematykę zajęć i możliwości uczestników) podzielono również na 2 podgrupy. Na warsztaty skierowano łącznie 45 osób. Zaświadczenia o ukończeniu ww. warsztatów otrzymały 44 osoby. Tematyka spotkań dla I grupy dotyczyła: kreatywności, treningu antystresowego, samoakceptacji, asertywności. Spotkania dla II grupy obejmowały tematykę: stymulacji polisensorycznej, treningu wrażliwości uczuciowej, komunikacji niewerbalnej, asertywności i treningu aktywnego słuchania oraz zagadnień seksualności człowieka.

Warsztaty integracyjne wyjazdowe

Niepełnosprawni uczestnicy Projektu, łącznie 36 osób, podzieleni na 2 grupy skorzystali z warsztatów organizowanych w formie wyjazdowej do miejscowości Wisła. Wyjazdy te miały charakter integracyjny i aktywizujący. W ramach warsztatów przeprowadzono zajęcia z tematyki równości szans kobiet i mężczyzn w odniesieniu do osób niepełnosprawnych oraz zajęcia edukacyjne związane z tematyką niepełnosprawności i integracją osób niepełnosprawnych. Zorganizowano również zajęcia integracyjne, turystyczne oraz o charakterze kulturalnym.

Warsztaty z usamodzielniania

Usamodzielniający się wychowankowie uczestniczyli w zorganizowanych szkoleniach warsztatowych odbywających się w formie 4 wyjazdów 2-dniowych do miejscowości Korbielów. Zajęcia podczas warsztatów dotyczyły: równości szans kobiet i mężczyzn, tematyki więzi, naturalnego planowania rodziny oraz procesu usamodzielniania się. Na warsztaty wyjazdowe skierowano 17 osób, natomiast ukończyło je 15 osób.

Doradztwo / poradnictwo w Punkcie Interwencji Kryzysowej

Punkt Interwencji Kryzysowej działający przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w ramach swych działań o charakterze środowiskowym realizował min. edukację obywatelską i społeczną osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym niepełnosprawnych, bezrobotnych, znajdujących się w kryzysie oraz opuszczających placówki opiekuńczo - wychowawcze lub rodziny zastępcze, ich rodziny i ich otoczenie, poprzez działania informacyjne o prawach i uprawnieniach w ramach bezpłatnych konsultacji, edukację obywatelską w zakresie możliwości uzyskania pomocy, wsparcia, informacji i wiedzy z obszaru przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomani, przemocy w rodzinie oraz innym patologiom społecznym prowadzącym do wykluczenia społecznego.

W ramach działań punktu osoby mogły liczyć na objęcie ich i ich rodzin działaniami o charakterze interdyscyplinarnymi tj. konsultacji prawnej, pomocy i wsparcia psychologa oraz pomocy ze strony pracownika socjalnego. A także pomocy w pisaniu pism urzędowych, pozwów min. rozwodowych, alimentacyjnych. Działania PIK-u były nastawione na przywrócenie równowagi psychicznej osób i rodzin będących w stanie kryzysu, nabycia przez nich kompetencji społecznych i umiejętności samodzielnego radzenia sobie w środowisku, podniesienie świadomości obywatelskiej oraz przywrócenie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Obszar działań podjętych w punkcie na rzecz danej osoby bądź rodziny był indywidualnie dobrany do zdiagnozowanych potrzeb i problemów. Udzielono ogółem 287 konsultacji w różnej formie – były to wizyty w PIK oraz rozmowy telefoniczne. Pracownicy założyli 125 „Kart usług doradczych”.

TABELA 23. POWODY KORZYSTANIA Z PORAD W PUNKCIE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ			
		LICZBA OSÓB	LICZBA OSÓB W RODZINIE
OGÓŁEM		125	305
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ		20	38
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA		21	41
PRZEMOC W RODZINIE W TYM :	OFIARA	12	39
	SPRAWCA	0	0
	INNE	0	0

W ramach prowadzonego poradnictwa, przez pracowników PIK udzielono pomocy 19 osobom z orzeczoną stopniem niepełnosprawności, korzystającym z pomocy

społecznej lub świadczeń ZUS.

Poradnictwo dotyczyło m.in spraw związanych z uregulowaniem kwestii nabycia praw rentowych, postępowaniami odwoławczymi do organów, pomocy w nabyciu stosownych ulg lub uprawnień, pomocy w sporządzaniu wniosków do PFRON, NFZ.

W ramach dalszej działalności pracownicy Punktu prowadzili prelekcje dla uczestników projektu "Skrzydła Powiatu", przeprowadzono 4 spotkania, w których brało udział po 30 osób.

W trakcie działania PIK, pracownicy zarejestrowali 23 przypadki "przemocy w rodzinie". Z osobami zgłaszającymi przemoc przeprowadzano rozmowy wspierające, informujące o przysługujących im prawach i możliwościach radzenia sobie w sytuacji kryzysowej. Udzielano wsparcia psychologicznego oraz pomocy prawnej. Sporządzano min. "Niebieskie Karty" lub powiadamiano odpowiednie organy lub instytucje (Sądy Policja, Prokuratura, Ośrodki Pomocy Społecznej).

TABELA 24. RODZAJE UDZIELONEGO WSPARCIA/POMOCY W PUNKCIE INTERWENCJI KRYZYSOWEJ			
RODZAJ WSPARCIA / POMOCY		OSOBY KTÓRE KORZYSTAŁY ZE ŚWIADCZENIA	LICZNA OSÓB W RODZINIE
PRACA SOCJALNA		67	171
INTERWENCJA KRYZYSOWA		0	0
PORADNICTWO SPECJALISTYCZNE W TYM :	PRAWNE	96	217
	RODZINNE	79	177
	PSYCHOLOGICZNE	45	82

Sporym zainteresowaniem w działalności PIK-u cieszyły się porady psychologiczne i prawne. Główną tematyką spotkań i porad z zakresu prawa były kwestie związane z prawem rodzinnym (min. kwestie alimentacyjne, sprawy rozwodowe, o separację, dotyczące władzy rodzicielskiej nad dziećmi, spraw spadkowych itp.); prawem majątkowym; prawem pracy i ubezpieczeń społecznych. Zgłaszały się również osoby niepełnosprawne, które nie do końca znały swoje prawa w relacjach pracownik-pracodawca. Osoby te zgłaszały potrzebę wyjaśnienia kwestii związanych z dofinansowaniami z PFRONu, pomocą w uzyskaniu świadczeń rentowych, wytłumaczeniem, interpretacją przepisów i norm prawnych bezpośrednio ich dotyczących

(np. sprawy z ubezpieczeń społecznych). Osoby, które korzystały z pomocy w Punkcie często prosiły, aby pracownicy pomogli im napisać, sformułować odpowiednie pismo urzędowe i procesowe.

Porady psychologiczne w głównej mierze dotyczyły przemocy w rodzinie, konfliktów małżeńskich, niewydolności wychowawczych. Osobom odwiedzającym punkt udzielano wsparcia i porad dotyczących radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych. Informowano o możliwościach podjęcia pracy terapeutycznej na terenie Powiatu Tarnogórskiego.

W pracach pracowników punktu pomocny był dostępny sprzęt biurowy oraz komputer dostępem do internetu. Sprzęty te były wykorzystywane min. do sporządzania, drukowania pism, formularzy, wyszukiwania informacji, wzorów pozwów.

Zainicjowana działalność PIK-u spotkała się z dużym zainteresowaniem mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego, tym samym odpowiedziano na społeczne zapotrzebowanie rozwiązywania problemów min. osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym, osób niepełnosprawnych, osób które znajdują się w sytuacji kryzysowej i potrzebują bezpłatnej pomocy i porady. W okresie działalności PIK-u, nawiązano współpracę z licznymi instytucjami z Powiatu Tarnogórskiego i miast ościennych, w tym np. z policją, MOPS, Zespołami Kuratorskimi.

Punkt Interwencji Kryzysowej dzięki swojej dotychczasowej działalności wpisał się w sieć wsparcia lokalnego.

Spotkania grup samopomocowych

W ramach aktywizacji i integracji społecznej osoby niepełnosprawne mogły skorzystać z uczestnictwa w grupach samopomocowych. Grupy te są dobrowolnym, luźnym zgromadzeniem osób niepełnosprawnych uczestniczących w Projekcie, osób które zakończyły uczestnictwo w Projekcie w latach poprzednich oraz osób z ich otoczenia. Działania w ramach grup samopomocowych skierowane były na wspólne pokonywanie skutków choroby, problemów natury psychicznej albo socjalnej, które dotyczyły bezpośrednio osób niepełnosprawnych albo ich bliskich. Celem pracy była poprawa warunków i jakości życia. Grupa stała się środkiem prowadzącym do zniesienia izolacji zewnętrznej (społecznej, towarzyskiej) i wewnętrznej (osobistej, duchowej) osób niepełnosprawnych oraz osób z ich otoczenia.

Z uczestnictwa w spotkaniach grup samopomocowych w roku 2012 skorzystało 12 uczestników Projektu, pozostałe osoby biorące udział w spotkaniach były osobami

z poprzednich edycji Projektu oraz osobami z otoczenia uczestników.

Wsparcie asystenta osoby niepełnosprawnej

Z pomocy i wsparcia asystenta osoby niepełnosprawnej jako elementu wyrównywania szans skorzystało 4 uczestników Projektu. Asystent realizował swoje wsparcie m. in. poprzez wdrażanie do samodzielnego poruszania się środkami komunikacji miejskiej, udzielanie wskazówek w celu przełamania poczucia izolacji społecznej, wsparcie podczas przejazdu do miejsca zamieszkania i z powrotem itp.

Wsparcie doradcy ds. osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne w czasie trwania Projektu spotykały się na konsultacjach z doradcą ds. osób niepełnosprawnych. Spotkania były wyznaczone zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych. Na często indywidualnych spotkaniach osoby niepełnosprawne mogły pogłębić swoją wiedzę na temat swoich praw i obowiązków wynikających z niepełnosprawności. Osoby niepełnosprawne mogły również liczyć na fachową pomoc ze strony doradcy dotyczącą uczestnictwa w Projekcie i wywiązywania się z określonych zadań wynikających z zawartej umowy. Spotkania doradcy ds. osób niepełnosprawnych z uczestnikami miały również charakter monitoringowy i ewaluacyjny.

Praca socjalna

Usamodzielniający się wychowankowie w czasie trwania Projektu spotykali się na indywidualnych konsultacjach z pracownikami PCPR. Spotkania wyznaczone były m.in. zgodnie z potrzebami uczestników i odbywały się co najmniej raz w miesiącu. Głównym celem pracy pracowników PCPR była pomoc i kontrolowanie procesu usamodzielniania się oraz wywiązywania z zadań wynikających z uczestnictwa w Projekcie. Spotkania pracowników PCPR z usamodzielniającymi się uczestnikami miały również charakter monitoringowy i ewaluacyjny. Spotkania odbywały się w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach. W pracy socjalnej uczestniczyło 4 pracowników zatrudnionych w tutejszym Centrum.

V. WSPÓŁPRACA Z ORGANIZACJAMI POZARZĄDOWYMI

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach w roku 2012 współpracowało z organizacjami pozarządowymi z terenu Powiatu Tarnogórskiego, które działają na polu pomocy społecznej, poprzez:

- współorganizowanie z Caritas p.w. Parafii Matki Sprawiedliwości i Miłości Społecznej w Tarnowskich Górach w okresie Świąt Wielkanocnych - Śniadania Wielkanocnego i Bożego Narodzenia - Kolacji Wigilijnej) dla osób ubogich i potrzebujących z terenu Powiatu Tarnogórskiego,
- uczestnictwo w różnych uroczystościach organizowanych przez organizacje pozarządowe działające na terenie Powiatu Tarnogórskiego,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Tarnowskich Górach ogłosiło otwarty konkurs ofert na realizację zadań publicznych Powiatu Tarnogórskiego w roku 2012 w zakresie działalności na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w ramach realizacji projektu systemowego „Skrzydła Powiatu – Rozwój i promocja aktywnej integracji społecznej i zawodowej mieszkańców Powiatu Tarnogórskiego” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki i współfinansowanego przez Europejski Fundusz Społeczny (organizacja warsztatów wyjazdowych dla osób niepełnosprawnych biorących udział w projekcie systemowym).

VI. POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W związku z zadaniami Powiatu realizowanymi przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie wskazuje się następujące potrzeby w zakresie pomocy społecznej w Powiecie Tarnogórskim:

- utrzymanie na wymaganym poziomie standardów w domach pomocy społecznej,
- prowadzenie działań mających na celu zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób, rodzin i grup społecznych,
- wspieranie przez Powiat działań realizowanych przez organizacje pozarządowe w zakresie pomocy społecznej, pieczy zastępczej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- rozszerzenie infrastruktury instytucji pomocy społecznej funkcjonujących na terenie Powiatu o ośrodek interwencji kryzysowej i ośrodek wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi - nie później niż do roku 2016,

W celu realizacji potrzeb Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie planuje:

- realizację zadań ujętych w Powiatowym Programie Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2012 – 2014,
- kontynuację realizacji projektu systemowego finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego skierowanego do osób niepełnosprawnych i usamodzielniających się wychowanków na podstawie ustawy o pomocy społecznej i ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- przygotowanie ofert konkursowych dotyczących działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej, przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ochrony zdrowia psychicznego i innych w ramach otwartych konkursów ofert organizowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2013r.,
- kontynuacja działania Punktu Interwencji Kryzysowej finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego,
- realizacja Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy 2011 – 2016.

W związku z powyższym należy podjąć działania mające na celu pozyskanie i zabezpieczenie środków, adekwatnych do potrzeb, na realizację zadań ustawowych realizowanych przez PCPR.